

**Sprawozdanie z realizacji
w 2020 roku zadań w ramach
Miejskiego Programu
Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Lublinie na lata 2016 - 2020**

Spis treści

Wprowadzenie	3
Cel I: Wzrost oddziaływań profilaktycznych i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie.....	4
Zadanie 1: Prowadzenie badań i analiz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych.	4
Zadanie 2: Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy na terenie Lublina.	5
Zadanie 3: Edukacja społeczna, profilaktyka i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	13
Cel II: Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	20
Zadanie 1: Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych oraz świadkom przemocy.	20
Zadanie 2: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu.....	27
Zadanie 3: Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, także w toku postępowania karnego.	31
Zadanie 4: Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	32
Cel III: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	32
Zadanie 1: Zapewnienie stałych form oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, interwencyjnych i terapeutycznych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, dorosłych oraz nieletnich.	32
Zadanie 2: Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą..	34
Cel IV: Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.	35
Zadanie 1: Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty” i prowadzenia interwencji kryzysowej.....	35
Zadanie 2: Doskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Lublinie.....	40
Analiza czynników sprzyjających oraz utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	47

Wprowadzenie

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020 został uchwalony przez Radę Miasta Lublin w dniu 23 grudnia 2015 roku (Uchwała Nr 346/XIII/2015). Opracowanie i realizacja Programu jest zadaniem własnym gminy i wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, profilaktykę i edukację społeczną w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie jest realizowany przez instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Urząd Miasta Lublin,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Centrum Interwencji Kryzysowej,
- Sądy i Prokuratury Rejonowe,
- Komendę Miejską Policji,
- Straż Miejską Miasta Lublin,
- Areszt Śledczy,
- placówki oświatowe,
- placówki służby zdrowia,
- organizacje pozarządowe i inne podmioty.

Beneficjentami programu są mieszkańcy Lublina uwikłani w sytuację przemocy w rodzinie (osoby zagrożone przemocą w rodzinie, doświadczające przemocy, sprawcy oraz świadkowie) a także podmioty zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Lublina. Cele szczegółowe programu to:

1. Wzrost oddziaływań profilaktycznych i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie.
2. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone w oparciu o informacje przekazane przez następujące podmioty działające na terenie Lublina:

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Urząd Miasta Lublin:
  - Wydział Oświaty i Wychowania,
  - Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych,
  - Wydział Zdrowia i Profilaktyki,
- Centrum Interwencji Kryzysowej,
- Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sądy Rejonowe: Lublin – Zachód i Lublin – Wschód,
- Prokuraturę Okręgową,
- Komendę Miejską Policji,
- Straż Miejską Miasta Lublin,
- Ośrodek Leczenia Uzależnień,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Areszt Śledczy.

Cel I: Wzrost oddziaływań profilaktycznych i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie.

Zadanie 1: Prowadzenie badań i analiz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych.

➤ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Zjawisko przemocy jest diagnozowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, w tym Sekcję ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, która analizuje dane statystyczne zgromadzone w ramach procedury Niebieskie Karty i wyciąga wnioski, które są zawarte w corocznych sprawozdaniach. Statystyka prowadzona jest w systemie półrocznym i rocznym. Wnioski i tendencje w skali przemocy wykorzystywane są przy planowaniu działań na kolejne okresy, jak również w ramach realizowanych projektów.

W 2020 r. sporządzono następujące raporty i sprawozdania z pracy w środowiskach rodzin dotkniętych problemem przemocy:

1. sprawozdanie z realizacji w 2019 r. Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020,
2. sprawozdanie z realizacji przez Sekcję ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie zadań ujętych w Programie Zapobiegania Przemocy oraz Poprawy Bezpieczeństwa Mieszkańców i Porządku Publicznego „Bezpieczny Lublin” za rok 2019,
3. sprawozdanie z realizacji w 2019 r. zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
4. informacja na temat „Monitoringu działań w zakresie bezpieczeństwa kadry pomocy społecznej – asysta Policji” w obszarze działalności Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w Lublinie za 2019 r.,
5. sprawozdanie z realizacji w 2019 r. zadań w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
6. sprawozdanie opisowe za rok 2019 z działalności Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w Lublinie,
7. sprawozdanie "Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2019 r." z uwzględnieniem osób małoletnich, niepełnosprawnych i starszych - w cyklu kwartalnym, półrocznym i rocznym,
8. roczne sprawozdanie z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 r.,
9. raport i analiza "Czynniki sprzyjające i utrudniające udzielanie skutecznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w Mieście Lublin w 2019 r.",
10. informacja nt. planowanych w 2020 r. działań strategicznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Lublin,
11. informacja dotycząca przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w trakcie epidemii wirusa SARS-Cov-2.

➤ Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie

Zjawisko przemocy corocznie jest diagnozowane przez wszystkie instytucje, które realizują Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020 i składają sprawozdanie z realizacji ww. Programu do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2020 r. opracowano i przesłano do Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin sprawozdanie z realizacji przez Zespół Interdyscyplinarny strategii i programów w celu zamieszczenia w „Raporcie o stanie Miasta Lublin za 2019 rok”.

Ponadto sporządzono Sprawozdanie opisowo – finansowe (za I półrocze i cały rok 2019) z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Sprawozdanie z realizacji w 2019 r. zadań w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar

Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020, które w marcu 2020 r. złożono do Prezydenta Miasta Lublin. Ww. sprawozdanie zostało przyjęte przez Radnych na sesji Rady Miasta w dniu 23 kwietnia 2020 r.

➤ Komenda Miejska Policji w Lublinie

Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie, w ramach realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty”, prowadzi statystykę dotyczącą zjawiska przemocy w rodzinie, gromadzi dane w zakresie liczby sporządzonych formularzy „Niebieska karta – A” przez policjantów z Wydziałów oraz Komisariatów Policji I – VII podległych Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie.

Zadanie 2: Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy na terenie Lublina.

➤ Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. do Przewodniczącego Zespołu wpłynęło 746 formularzy „Niebieskich Kart – A”.

W 2020 r. powołano 573 nowe grupy robocze, w ramach których odbyły się 2564 posiedzenia. Procedurę „Niebieskie Karty” realizowano w 1022 przypadkach. Działania zostały zakończone w 616 rodzinach. 442 spośród prowadzonych Niebieskich Kart stanowiło kontynuację działań z lat wcześniejszych, natomiast w 2020 r. wszczęto 580 nowych procedur.

Liczba Niebieskich Kart wszczętych przez poszczególne podmioty przedstawia się następująco:

Podmiot uprawniony do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”	Liczba formularzy „Niebieskich Kart – A”
Policja	647
oświata	2
pomoc społeczna	92
służba zdrowia	5

W ramach procedury „Niebieskie Karty” w 2020 r. sporządzono następującą dokumentację:

- 871 zarządzeń w sprawie powołania i zmiany członków grup roboczych;
- 212 zaproszeń na spotkania grupy roboczej do osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie;
- 217 wezwań na spotkania grupy roboczej do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie;
- 46 informacji dotyczących prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie wydanych na prośbę klientów;
- 22 wnioski do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny;
- 9 zawiadomień do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
- 5 wniosków do Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych, w których osadzeni byli sprawcy przemocy, o objęcie systemem terapii penitencjarnej, w szczególności leczeniem odwykowym i programami korekcyjno - edukacyjnymi;
- 17 wniosków do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie;
- 651 formularzy „Niebieska Karta – C”;
- 327 formularzy „Niebieska Karta – D”.

➤ **Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin**

Powyższe zadanie lubelskie placówki oświatowe realizowały poprzez wnikliwą obserwację uczniów w ciągu roku szkolnego (np. występowanie zachowań nieakceptowalnych społecznie wśród uczniów, ich funkcjonowanie w grupie, stan zdrowia, wygląd zewnętrzny, samopoczucie oraz frekwencję na zajęciach), a także badania ankietowe (m.in. diagnozujące: zjawisko przemocy w szkole; sytuację wychowawczą klas pierwszych; relacje między rodzicami i dziećmi; poczucie bezpieczeństwa wśród uczniów; poziom stres i jego przyczyny; rozpoznające sytuację bytową i rodzinną uczniów pod kątem stosowania przemocy w rodzinie), które w minionym roku prowadzono głównie online. Obserwowano również teren placówek przy użyciu monitoringu wizyjnego.

Do zadań psychologów, pedagogów oraz wychowawców należało monitorowanie oraz dokumentowanie podjętych działań w dotyczących sytuacji rodzin, w których dochodziło do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy. Szkoły i placówki angażowały rodziców do współuczestnictwa w realizacji zadań edukacyjno-wychowawczych. Pozyskiwały również informacje od rodziców lub opiekunów prawnych, kuratorów sądowych, a także pracowników MOPR czy koordynatorów pieczy rodzin zastępczych. Współpracowały z Policją, Strażą Miejską oraz Sądem Rodzinnym.

W placówkach oświatowych systematycznie dokonywano diagnozy sytuacji socjalno-rodzinnej uczniów za pomocą ankiet i wywiadów. Prowadzone były również rozmowy korygujące niewłaściwe postawy wewnątrzrodzinne. Na bieżąco monitorowano, analizowano i reagowano na niepokojące sytuacje dotyczące młodzieży o szczególnych potrzebach rozwojowych oraz przeciwdziałano negatywnym zjawiskom, zachowaniom i sytuacjom wychowawczym na terenie placówki i poza nimi. Ponadto poradnie pedagogiczno-psychologiczne w ciągu trwającego roku szkolnego prowadziły działania postdiagnostyczne, wydając uczniom orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym. Diagnozowały również indywidualnych pacjentów oraz rodziny pod kątem przemocy i monitorowały występujące zjawisko w formie konsultacji indywidualnej lub rodzinnej. Placówki oświatowe nawiązywały wzajemną współpracę, która umożliwiała szybką diagnozę niepokojących zachowań wśród dzieci i młodzieży.

W celu monitorowania wcześniej zdiagnozowanej niepokojącej sytuacji wśród dzieci, uczniów i wychowanków w placówkach organizowano również indywidualne spotkania, porady oraz konsultacje dla rodziców i uczniów. Często na terenie szkół i przedszkoli tworzone punkty konsultacyjne z pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych.

➤ **Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie**

CIK w ramach zadania diagnozowania i monitorowania zjawiska przemocy na terenie Lublina zbiera i gromadzi dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy wśród klientów Centrum i przygotowuje dane niezbędne do wykonania corocznego sprawozdania z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020 oraz z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W okresie sprawozdawczym placówka udzieliła pomocy 715 klientom, przeprowadzono 712 spotkań psychologiczno-terapeutycznych. Pracownicy Centrum w 2020 r. wszczęli 11 procedur „Niebieskie Karty”. W CIK odbyło się ogółem 15 356 konsultacji, m. in.:

- 1665 w kontakcie bezpośrednim, w tym 270 konsultacji prawnych,
- 1236 w kontakcie niebezpośrednim, w tym 265 konsultacji prawnych,
- 7682 połączeń w Całodobowym Telefonie Zaufania,
- 3718 w kontakcie telefonicznym i mailowym.

➤ **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie**

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, a w szczególności specjalistycznej komórki organizacyjnej, Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy rodzinie w roku 2020 prowadzili diagnozę przemocy, realizowali procedurę „Niebieskie Karty”, a także monitorowali zjawisko przemocy na terenie Miasta Lublin. W pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie jako przedstawiciele

Ośrodka uczestniczyli: kierownik Działu ds. Pomocy Środowiskowej oraz 11 pracowników socjalnych Sekcji ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, pełniących jednocześnie funkcję koordynatorów grup roboczych, a także pracownik ds. obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego na stanowisku sekretarza Zespołu.

W perspektywie roku 2020 koordynowano procedurę 1022 „Niebieskich Kart”, z czego 442 stanowiło kontynuację działań rozpoczętych w latach wcześniejszych, a nowych, wszczętych w 2020 r. było 580 procedur. Odnotowano wpływ 746 formularzy A „Niebieskich Kart”, dokumentujących zdarzenia przemocowe w rodzinach mieszkańców Miasta Lublin. W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2020 roku powołano 573 grupy robocze, w ramach których odbyły się 2564 spotkania.

W 2020 r. pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wszczęli 81 procedur „Niebieskie Karty”.

Wieloaspektowym i interdyscyplinarnym wsparciem ze strony grup roboczych objęto 2876 osób. W 2020 roku członkowie grup roboczych sporządzili 651 „Niebieskich Kart – C”, stanowiących diagnozę sytuacji rodzinnej i plan pomocy osobom, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy oraz 327 „Niebieskich Kart – D” służących weryfikacji sytuacji oraz podjętych zobowiązań ze strony osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Procedury „Niebieskie Karty” zostały zakończone w 616 rodzinach.

W realizację procedury „Niebieskie Karty”, w celu profesjonalizacji oraz podniesienia skuteczności świadczonej pomocy, zaangażowane były służby Policji, przedstawiciele placówek oświatowych, służby zdrowia, sądownictwa, ośrodków leczenia uzależnień, a także podmiotów sektora pozarządowego.

Pracownicy Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach koordynacji grup roboczych w 2020 r. skierowali 17 wniosków do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie, 22 razy wnioskowali do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, w 9 przypadkach złożyli zawiadomienia do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu. Ponadto wzięli udział w charakterze świadka w 68 przesłuchaniach prowadzonych przez Sądy i organy ścigania. 5 razy wnioskowano do Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych, w których osadzeni byli sprawcy przemocy, o objęcie systemem terapii penitencjarnej, w szczególności leczeniem odwykowym i programami korekcyjno - edukacyjnymi w warunkach izolacji.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej udzielano poradnictwa socjalnego i rodzinnego. W szczególności skierowano:

- 958 osób na terapię i poradnictwo psychologiczne,
- 866 osób na bezpłatne poradnictwo prawne,
- 175 osób na warsztaty korekcyjno – edukacyjne,
- 73 osoby na zajęcia „Szkoły dla rodziców”,
- 599 osób na dobrowolne leczenie uzależnienia od alkoholu,
- 144 osoby do grup wsparcia dla współuzależnionych, DDA i ofiar przemocy,
- 167 rodzin na terapię rodzinną,
- 54 osoby do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Szczegółowe dane statystyczne dot. zjawiska przemocy opracowane przez Sekcję ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty” kształtują się następująco:

I. Przemoc w rodzinie						
L. p.	Kategoria	Formy przemocy				
		Fizyczna	Psychiczna	Seksualna	Ekonomiczna	Ogółem
1	Liczba realizowanych procedur Niebieskie Karty	770	1020	37	258	1022
2 - 4	Liczba osób dotkniętych przemocą w tym:	975	1333	37	312	1335
2 (2a+2b)	osoby dorosłe (18-65l)	652	822	33	211	823
2a	kobiety	576	724	32	178	725
	w tym niepełnosprawne	36	50	2	18	50
2b	mężczyźni	76	98	1	33	98
	w tym niepełnosprawni	8	16	1	7	17
3	dzieci	171	298	2	37	299
	w tym niepełnosprawne	13	17	1	5	19
4 (4a+4b)	Osoby w wieku powyżej 65 r. ż.	152	213	2	64	213
4a	kobiety 65+	123	170	2	52	170
	w tym niepełnosprawne	28	53	0	24	55
4b	mężczyźni 65+	29	43	0	12	43
	w tym niepełnosprawni	14	15	0	6	16
5 (a+b+c)	Liczba sprawców przemocy w tym:	839	1082	37	320	1085
5a	mężczyźni	738	900	36	237	902
	w tym pod wpływem alkoholu	391	603	24	175	524
5b	kobiety	99	178	1	82	179
	w tym pod wpływem alkoholu	27	72	0	35	64
5c	nieletni	2	4	0	1	4
	w tym pod wpływem alkoholu	0	0	0	0	0
II. Funkcjonowanie grup roboczych						
L. p.	Kategoria	Liczba			Uwagi	
1	Liczba powołanych grup roboczych	573				
2	Liczba spotkań grup roboczych	2564				
3 (3a+3b)	Liczba osób z rodzin z problemem przemocy uczestniczących w posiedzeniu grupy, w tym:	919				
3a	dotkniętych przemocą	557				
3b	stosujących przemoc	362				

III. Pozostałe działania			
L. p.	Kategoria	Liczba	Uwagi
1.	Liczba wniosków skierowanych do KRPA	17	
2.	Liczba zainicjowanych postępowań karnych	9	
3.	Liczba wniosków skierowanych do sądów rodzinnych	22	
4.	Inne działania (jakie?): Udział w charakterze świadka na rozprawach w sądzie	22	
5.	Udział w posiedzeniach KRPA	13	
6.	Udział w charakterze świadka na przesłuchaniach na Policji i w Prokuraturze	46	
7.	Wizyty środowiskowe w asyście Policji	289	
8.	Skierowanie ofiar przemocy na terapię psychologiczną	958	
9.	Skierowanie ofiar przemocy na poradnictwo prawne	866	
10.	Skierowanie do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej	53	
11.	Skierowanie do Ośrodka Leczenia Uzależnień	393	
12.	Skierowanie do Stowarzyszenia MONAR	39	
13.	Skierowanie do Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	167	
14.	Skierowanie sprawców przemocy na warsztaty korekcyjno – edukacyjne	175	
15.	Skierowanie na zajęcia „Szkoły dla rodziców”	73	
16.	Skierowanie do grup wsparcia dla współuzależnionych, DDA i ofiar przemocy	144	
17.	Współpraca z kuratorami sądowymi - wspólne wizyty środowiskowe, współdziałanie w ramach grup roboczych	157	
18.	Wymiana informacji z Ambasadą Bułgarii	1	
19.	Współpraca z Centrum Interwencji Kryzysowej, skierowanie na poradnictwo specjalistyczne, udział w posiedzeniach grup roboczych, wspólne wizyty w środowisku	742	
20.	Współpraca ze Stowarzyszeniem AGAPE, skierowanie na poradnictwo specjalistyczne, udział w posiedzeniach grup roboczych	388	
21.	Współpraca z Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej BONA FIDES, skierowanie na poradnictwo specjalistyczne, udział w posiedzeniach grup roboczych	150	
22.	Skierowanie do Stowarzyszenia SOPRA	98	

23.	Skierowanie na grupę samopomocową dla osób doświadczających przemocy w MOPR S-PPR	38	
24.	Skierowanie na bezpłatne poradnictwo prawników z Okręgowej Rady Adwokackiej w MOPR S-PPR	69	
25.	Skierowanie na porady specjalistyczne w siedzibie MOPR S-PPR w ramach Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przemocą	69	
26.	Współdziałanie w ramach grup roboczych oraz wymiana informacji ze Specjalistyczną Poradnią Rodzin MOPR, skierowanie na terapię rodzinną, małżeńską	167	
27.	Wymiana informacji, współpraca w ramach grup roboczych z placówkami oświatowymi	63 placówki -33 szkoły podstawowe, 6 liceów, 7 zespołów szkół, 1 technikum, 16 przedszkoli	
28.	Wspólne wizyty środowiskowe z psychiatrą lub pielęgniarką środowiskową, wymiana informacji, współpraca w ramach grup roboczych z placówkami służby zdrowia	5 placówek	
29.	Wymiana informacji z Zespołami Interdyscyplinarnymi w innych gminach	38 zespołów	
30.	Współdziałanie w ramach grup roboczych oraz wymiana informacji z placówkami opiekuńczo - wychowawczymi	2 placówki	
31.	Współdziałanie w ramach grup roboczych oraz wymiana informacji z poradniami psychologiczno - pedagogicznymi	6 poradni	
32.	Wymiana informacji, współpraca z Zakładami Karnymi i Aresztem Śledczym	5	
33.	Współdziałanie z Komendą Miejską Policji Wydziałem Prewencji - wymiana informacji, udział w grupach roboczych	7	
34.	Skierowanie do Stowarzyszenia STOP na terapię odwykową lub dla współuzależnionych	7	
35.	Skierowanie ofiar przemocy do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, współpraca w ramach grup roboczych	54	
36.	Wspólnoty AA - wymiana informacji, skierowanie do udziału w spotkaniach	73	
37.	Skierowanie na mediacje pozasądowe	25	
38.	Ośrodek Wczesnej Interwencji i Koordynacji Opieki InCorde - wymiana informacji, skierowanie Klientów do udziału w terapii, udział w grupach roboczych	25	
39.	Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” - wymiana informacji	1	

➤ Komenda Miejska Policji w Lublinie

Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie, w ramach realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” gromadzi dane, w zakresie liczby sporządzonych formularzy „Niebieska karta – A” przez policjantów z Wydziałów oraz Komisariatów Policji I – VII podległych Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie. Dane za 2020 r. przedstawiają się następująco:

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” – 654 w tym:

- Liczba formularzy wszczynających procedurę – 536,
- Liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury – 118.

Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie (ogółem) - 754, w tym:

- kobiet ogółem -564,
do 65 roku życia - 505,
od 66 roku życia - 59,
- mężczyzn ogółem - 84,
do 65 roku życia - 74,
od 66 roku życia - 10,
- małoletnich 106.

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie 659, w tym:

- kobiet - 80,
- mężczyzn - 578,
- nieletnich - 1.

Liczba zatrzymanych osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie 269, w tym:

- kobiet - 14,
- mężczyzn - 255,
- nieletnich - 0 .

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu 302, w tym:

- kobiet - 26,
- mężczyzn - 276,
- nieletnich - 0.

Liczba osób doprowadzonych do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek było 55 osób, w tym:

- kobiet - 4,
- mężczyzn - 51,
- nieletnich - 0.

Liczba osób przewiezionych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia 9, w tym:

- kobiet - 1,
- mężczyzn - 8,
- nieletnich - 0.

Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy:

- fizyczna - 511,
- psychiczna - 641 ,
- seksualna - 9,
- ekonomiczna - 3,
- inny rodzaj przemocy - 135.

W pracach 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lublinie, z ramienia Komendy Miejskiej Policji w Lublinie uczestniczył policjant z Zespołu ds. Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji KMP w Lublinie. W pracach 2518 grup roboczych uczestniczyli dzielnicowi z Komisariatów I –VII Policji w Lublinie. W pracach 3 grup roboczych uczestniczyli policjanci z Zespołu ds. Nieletnich i Patologii Komendy Miejskiej Policji w Lublinie.

➤ Sąd Rejonowy Lublin – Zachód

Wydawano orzeczenia i prowadzono statystyki spraw dotyczących przemocy w rodzinie. W 2020 r. wpłynęło 150 spraw z tytułu przemocy w rodzinie. Kuratorzy sprawowali 92 dozory z art. 207 k.k. oraz 225 nadzorów w rodzinach dotkniętych lub zagrożonych przemocą. W środowiskach dotkniętych przemocą zainicjowano 75 interwencji. Wyrokiem skazującym zakończono 92 postępowania. W 43 sprawach wobec sprawców przemocy orzeczono środki karne, a 103 środki probacyjne, w tym obowiązki:

- powstrzymywania się od nadużywania alkoholu – 52,
- poddania się leczeniu odwykowemu lub terapii – 17,
- powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach – 0,
- powstrzymania się od kontaktowania z pokrzywdzonym – 9,
- powstrzymania się od zbliżania się do pokrzywdzonego – 8.

W 7 sprawach wydano nakaz opuszczenia lokalu. Odbyło się 6 spraw o eksmisję sprawcy przemocy w rodzinie. Wydano 2 postanowienia Sądu w trybie art. 75 k.k.

➤ Sąd Rejonowy Lublin – Wschód

Prowadzono działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie w ramach prowadzonych postępowań wykonawczych przez kuratorów rodzinnych. W 2020 roku kuratorzy złożyli:

- 3 wnioski o pozbawienie władzy rodzicielskiej;
- 7 wniosków o zmianę sposobu ograniczenia władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej lub rodzinie zastępczej z powodu przemocy i rażących zaniedbań wobec dziecka.

Kuratorzy rodzinni sprawowali dozory nad rodzinami z ograniczoną władzą rodzicielską w 87 sprawach. Rodziny te są dotknięte różnymi formami przemocy. W 42 sprawach objęto nadzorami osoby, wobec których orzeczono obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu. Kuratorzy dla dorosłych sprawowali dozór w 14 sprawach związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie.

➤ Prokuratura Okręgowa w Lublinie

Zadanie - realizowane było poprzez sporządzenie zgodnie z wymaganiami resortowymi za sygn. PO IV WO 037.14.2020 zestawienia danych statystycznych dotyczących przestępstw przemocy w rodzinie za rok 2020 uwzględniających czyny kwalifikowane między innymi z art.: 148k.k., 156 k.k., 157§ 1 k.k., 157§ 2 w zw. z § 4 k.k., 189k.k., 190k.k., 190a § 1 k.k., 190a § 2 k.k., 190a § 3 k.k., 191 k.k., 191a k.k., 197§ 1 k.k., 197 § 2 k.k., 197 § 3 k.k., 198k.k., 199k.k., 200 § 1 k.k., 200 § 2 k.k., 201 k.k., 202 § 1 k.k. 202 § 2 k.k., 202 § 3 k.k. 202 § 4 k.k., 202 § 4 a k.k., 202 § 4 b k.k., 203 k.k., 207 § 1 k.k., 207 § 2 k.k., 207 § 3 k.k. i 208 k.k. umożliwiające diagnozowanie skali zjawiska i monitorowanie zmian.

Dla potrzeb sprawozdania z realizacji „Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020” przekazano Prokuraturze Regionalnej w Lublinie informację obrazującą udział prokuratorów jednostek podległych Prokuraturze Okręgowej w Lublinie w realizacji programów ochrony ofiar przemocy 2020 r.

W podległych Prokuraturze Okręgowej w Lublinie jednostkach organizacyjnych prokuratury na terenie Lublina w 2020 r. zarejestrowano łącznie 769 spraw dotyczących przemocy w rodzinie.

Wszczęto łącznie 482 postępowania. Wśród nich liczba podejrzanych kobiet wyniosła 27, zaś liczba podejrzanych mężczyzn wyniosła 299. Dane dotyczące ilości ujawnionych pokrzywdzonych to: kobiety – 699, mężczyźni - 118, zaś wśród małoletnich poniżej 18 roku życia : dziewczynki - 70, chłopcy – 85.

W 3 sprawach wystąpiono z wnioskiem w trybie art. 335§1 k.p.k. 213 spraw zostało zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia. W 1 sprawie prokurator wystąpił do sądu z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania.

W 70 sprawach tej kategorii prokuratorzy występowali do sądu z wnioskiem o zastosowanie wobec podejrzanych środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania –

63 spośród tych wniosków zostało uwzględnionych przez sąd. W 30 postępowaniach środek ten był przedłużany.

Liczba zastosowanych przez prokuratorów środków zapobiegawczych w postaci:

- dozoru policji połączonego z zakazem kontaktowania się z osobą dotknięta przemocą w rodzinie (art. 275§ 2 k.p.k.) wyniosła 87;
- dozoru policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275§ 3 k.p.k.) wyniosła 39;
- nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 a k.p.k.) wyniosła 45.

➤ **Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie**

W ramach procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego Komisja przyjęła w 2020 roku 214 wniosków. W 35 wnioskach stwierdzono stosowanie przemocy przez osoby nadużywające alkoholu wobec członków ich rodzin. Powyższe wnioski wpłynęły do Komisji z grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego, MOPR, Policji, które wszczęły procedurę Niebieskiej Karty. Osobom doświadczającym przemocy udzielono informacji o możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej i prawnej. Komisja w ramach powyższej procedury przeprowadziła co najmniej 445 rozmów ze świadkami – potencjalnymi ofiarami przemocy i co najmniej 216 rozmów z osobami wobec których prowadzone jest postępowanie – potencjalnymi sprawcami przemocy.

Zadanie 3: Edukacja społeczna, profilaktyka i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

➤ **Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie**

Zespół Interdyscyplinarny w 2020 roku aktywnie włączył się w „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem”. W dniach 17 – 21 lutego 2020 r. w siedzibie Zespołu Interdyscyplinarnego przy ul. Głębokiej 11, przedstawiciele różnych instytucji, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie świadczyli nieodpłatne dyżury i porady dla mieszkańców Miasta Lublin. Informacje o powyższych działaniach Zespołu wraz z grafiką dyżurów specjalistów pojawiły się w środkach masowego przekazu i na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin i MOPR.

W ramach działań edukacyjno – profilaktycznych Przewodniczący Zespołu uczestniczył w audycji Radia Lublin „Przystanek noc” oraz w programach Telewizji Lublin „Zdarzenia – magazyn reporterów” i „W celowniku”, gdzie przedstawiał informacje na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie, zjawiska przemocy, możliwości udzielania wsparcia i schronienia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Przewodniczący Zespołu udzielał wywiadów dla Radia Lublin oraz radia TOK FM na temat procedury „Niebieskie Karty” i przeciwdziałania przemocy w czasie pandemii oraz wypowiedział się do artykułu w „Kurierze Lubelskim” na temat nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny kontynuował współpracę z Okręgową Radą Adwokacką. Przedstawiciele ORA w siedzibie Zespołu przy ul. Głębokiej 11 prowadzili warsztaty edukacji prawnej dla grupy samopomocowej dla kobiet doświadczających przemocy organizowanej przez pracowników Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w ramach projektu „Dzięki pomocy rodzina bez przemocy”. Także w ramach obchodów „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem” przedstawiciele Okręgowej Rady Adwokackiej udzielali bezpłatnych porad z zakresu prawa karnego, rodzinnego oraz cywilnego dla osób doznających przemocy w rodzinie i pokrzywdzonych przześstępstwem.

➤ Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin

Realizacja zadania objęła następujące działania:

1. Przekazanie środków finansowych do placówki oświatowej - Szkoły Podstawowej nr 39 na przeprowadzenie w dniu 6 października 2020 r. imprezy pod nazwą XI Miniolimpiada profilaktyczno-sportowa „Ruch to zdrowie - Triathlon Zemborzycy” w której uczestniczyło 69 uczniów.
2. Przekazanie środków finansowych do placówki oświatowej - Szkoły Podstawowej nr 23 na przeprowadzenie w dniu 25 lutego 2020 r. imprezy promującej zdrowy styl życia oraz abstynencję obejmującej realizację autorskiego programu profilaktyczno-sportowego "New Start=New Life" Fundacji Druga Szansa Łukasza Kadziewicza, w której uczestniczyło 100 uczniów.
3. Zlecenie 2 organizacjom pozarządowym, w tym Stowarzyszeniu Promocji Kultury na Rzecz Środowisk Lokalnych i Osób Niepełnosprawnych „DZIESIĄTA” oraz Stowarzyszeniu Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” realizacji 2 zadań publicznych obejmujących prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej (świetlic socjoterapeutycznych) świadczących pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, z czego:
  - 1) Stowarzyszenie Promocji Kultury na Rzecz Środowisk Lokalnych i Osób Niepełnosprawnych „DZIESIĄTA” prowadziło świetlicę do której uczęszczało 8 dzieci,
  - 2) Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” prowadziło świetlicę do której uczęszczało 20 dzieci.

➤ Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin

Realizacja zadania dotyczącego edukacji, profilaktyki i promocji odbywała się w wielu wymiarach funkcjonowania szkół i placówek. Promowanie wartości rodzinnych, postaw prospołecznych miało miejsce podczas całego procesu dydaktycznego, a w szczególności w ramach zajęć z godziny wychowawczej.

W roku 2020 oferowano uczniom bogatą ofertę z zakresu edukacji społecznej, profilaktyki i promocji działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Prowadzono wiele zajęć edukacyjnych, m.in.: „ARS – co najbardziej zagraża”, „Dopalacze”, „Jak rozwija się uzależnienie”, „Moje zachowanie świadczy o mnie”, „Asertywność – umiejętność kulturalnego odmawiania”, „Odpowiedzialni rodzice”, „Rodzicie mnie nie rozumieją”, „Nie pękaj – jak radzić sobie z przykrymi emocjami”, „Prawa dziecka”, „Więzi rodzinne i ich wpływ w życiu młodego człowieka”, „Umiejętność redukcji napięcia i stresu”, „Komunikacja podstawową relacją międzyludzką”, „Zobacz jestem”, „Złość, frustracja, gniew jego oblicza”, „Mieć przyjaciela, być przyjacielem”, „Profilaktyka uzależnień”, „Jesteśmy ważni dla siebie i innych”, „O godności i wzajemnym szacunku w relacjach chłopak – dziewczyna”, „Człowiek wrażliwy moralnie, czyli jaki?”, „Wrażliwość, moralność, pomoc”, „Trening umiejętności społecznych z elementami przeciwdziałania cyberprzemocy dla grupy przedszkolnej”, „Zajęcia rozwijające zdolności społeczno-emocjonalne”, „Agresja i przemoc”, „Przemoc w rodzinie”, „Stop przemocy i agresji – mediacje”, „Stop cyberprzemocy”, „Co to jest mediacja rówieśnicza”, „Wpływ pandemii na zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży”, „Stres pod kontrolą”, „Jak wyrażać emocje”, „Bezpieczne dzieciaki”, „Stres pod kontrolą”.

Podczas zajęć z religii oraz wychowania do życia w rodzinie nauczyciele poruszali tematy związane z wartościami rodzinnymi, wychowania bez przemocy, agresji domowej i rówieśniczej. Realizowano zajęcia o tematyce: „Aby skutecznie porozumiewać się z innymi”, „Przemoc i przestępstwa seksualne”, „Komunikacja w małżeństwie, czyli powodzenie związku”, „Aby miłość nie wygasła, czyli o sztuce rozwiązywania konfliktów”, „Funkcje rodziny”, „Każdy ma prawo żyć godnie – bez przemocy”, „Trudności życia małżeńskiego: alkoholizm, narkomania, sekty”, „Rodzina i prawo”, „Gdy małżeństwo się rozpada”, „Rola przyjaźni i wspólnoty w życiu człowieka”, „Powszechne powołanie do miłości”, „Piękno rodzicielstwa”, „Godność osoby ludzkiej”, „Zagrożenia życia rodzinnego”

Oprócz zajęć skierowanych do dzieci i młodzieży lubelskie szkoły i placówki oświatowe organizowały spotkania, warsztaty i prelekcje przeznaczone dla rodziców, podczas których promowano wartości rodzinne i wychowanie bez przemocy. Były to m.in.: „Szkoła dla rodziców

i wychowawców”, „Grupa wsparcia dla rodziców”, „Trening kontroli złości”, „Kiedy pozwolić, a kiedy zabronić”, „Kształtowanie prawidłowych relacji międzyludzkich”.

Rodzice byli kierowani do poradni i instytucji udzielających pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i świadkom przemocy. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne organizowały punkty konsultacyjne, grupy wsparcia dla rodziców i grupy rozwoju dla młodzieży, a także warsztaty i spotkania na terenie szkół i przeszkoli. Prowadziły również terapię rodzin – Praca z rodziną w celu przywrócenia możliwości adaptacyjnych, ustalenia granic, a przede wszystkim poprawy relacji i komunikacji w rodzinie.

Organizowano wiele uroczystości i imprez promujących zdrowy styl życia, wartości i tradycje rodzinne, np.: Pikniki Rodzinne, Wigilie, Dzień Rodziców, Dzień Dziecka, Dzień Matki, Dzień Ojca, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny.

Na terenie szkół i przedszkoli odbywały się spotkania z Policją i Strażą Miejską, na których funkcjonariusze zapoznawali dzieci i młodzież m. in. z tematyką związaną z bezpieczeństwem w domu, szkole czy na ulicy. Szkoły oferowały swoim uczniom alternatywne formy spędzania wolnego czasu: działalność w wolontariacie, kino, wycieczki, drużyna harcerska, gimnastyka, lekkoatletyka, itp.

Szkoły i placówki oświatowe realizowały programy wychowawczo-profilaktyczne i profilaktyczne, które zawierały m. in. zagadnienia związane z kompetencjami emocjonalno-społecznymi, rodzajami przemocy, radzeniem sobie z trudnymi sytuacjami, przeciwdziałaniem agresji, zapobieganiem alkoholizmowi oraz promowaniem zachowań sprzyjających trzeźwości. Realizowano takie programy jak: „Profilaktyka a Ty”, „Kultura bezpieczeństwa”, „Człowiek, miłość, rodzina”, Szkoła Promująca Zdrowie, „ARS, czyli jak dbać o miłość”, „Akademia Bezpiecznego Puchatka”, „Stop przemocy”, „Spójrz inaczej”, „Bezpieczny w domu, szkole i na ulicy”, „Mediacja rówieśnicza sposobem na przezwyciężenie agresji i przemocy”, „Moja wartość – ja”, „Ja tutaj rządę – agresja”, „Wychowanie przeciw przemocy”, „Przyjazny Internet”, „Miasto to też Twój dom – masz wpływ na dobrą atmosferę”, „Akademia dojrzewania Lactacyd”, „End Period Poverty”, „Dziel się uśmiechem”, „Hazard – dziękuję, nie”, „Prawo oczami dziecka”, „Lekcje z Temidą”, „Małpka w sieci”, „Unplugged”, „Bezpieczne przedszkole”, „Bezpieczny przedszkolak. Program profilaktyczny”, „Spotkania z Leonem”, „Przyjaciele Zippiego”, „Chronimy dzieci”, „Szkoła promocji zdrowia psychicznego”, „Nie pij, bądź sobą”, „Recepta na dobre życie”, „Przeciwdziałanie mowie nienawiści i dyskryminacji w lubelskich szkołach”, „Ratujemy i uczymy ratować”, „Sanford Harmony”, „Można inaczej”, „Wchodzenie w świat – wychowanie w duchu wartości”.

Podczas zajęć lekcyjnych, przerw szkolnych i wycieczek nauczyciele i wychowawcy kształtowali wśród uczniów postawy zapobiegające zjawisku przemocy. Kształtowali u młodzieży umiejętność okazywania szacunku, wyrażania wdzięczności, a także poczucia własnej wartości i adekwatnej samooceny. Uczyli rozpoznawania zagrożeń oraz zachowań mających na celu przeciwdziałanie niebezpieczeństwu. Podczas bieżącej pracy z młodzieżą uświadamiali im negatywne skutki zachowań agresywnych. Pedagodzy prowadzili zajęcia indywidualne i w małych grupach, podczas których uczniowie ćwiczyli umiejętności interpersonalne, poznawali metody radzenia sobie w trudnych sytuacjach, wzmacniania poczucia własnej wartości.

Na terenie placówek rozpowszechniano informacje dotyczące przemocy w rodzinie, instytucji udzielających wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą. W celu zwiększenia świadomości nauczyciele przygotowywali i udostępniali różnego rodzaju materiały edukacyjne (artykuły, gazetki szkolne, materiały informacyjne, ulotki, broszury), które umieszczano na stronach internetowych, tablicach ogłoszeń lub przesyłano za pomocą dziennika elektronicznego. Były to m.in. materiały o następującej tematyce: „Mity, stereotypy i przekonania o rodzinie”, „Kilka prawd o złości”, „Stop przemocy w rodzinie”, „Razem przeciwko przemocy”, „Przemoc domowa. Negatywne skutki izolacji”, „Jak motywować dziecko do nauki?”, „Jak zachęcać dzieci do współpracy?”, „Stop dla kar fizycznych”, „10 powodów, by nie bić dzieci”, „Zamiast klapsów”, „Kodeks przedszkolaka”, „Jak rozmawiać z dzieckiem o trudnych sytuacjach?”, „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły”, „Jak uczyć dziecko wrażliwości i empatii”, „Wpływ postaw rodzicielskich na zachowania dzieci”, „Gdy podejrzewasz, że dziecko jest krzywdzone”, „Bite dzieci widzą świat inaczej”. Organizowano również wystawy tematyczne: „Uczeń w sieci”, „Uczeń w potrzebie – gdzie szukać pomocy”, a także przedstawienia profilaktyczne dla rodziców, np.: „Rodzinka.pl”, „Kolce róży”.

➤ Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Wielu klientów Centrum Interwencji Kryzysowej to osoby doświadczające przemocy, w związku z tym przeprowadzono 712 spotkań psychologiczno-terapeutycznych.

W Centrum Interwencji Kryzysowej w 2020 r. zaplanowana była realizacja szkolenia pn.: „Szkoła dla rodziców”, która zakładała promowanie wartości rodzinnych i wychowawczych bez przemocy. W związku z wystąpieniem epidemii wirusa SARS CoV-2, zajęcia nie zostały zrealizowane. Osoby, zgłaszające się do Centrum z problemami wychowawczymi, umawiane były na konsultacje indywidualne z psychologiem. Listy osób chętnych do udziału w szkoleniu pn.: „Szkoła dla rodziców” zostały przełożone na kolejny 2021 rok.

➤ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Realizując działanie pn. Organizacja i udział w festynach środowiskowych, imprezach profilaktycznych przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie podjęli się organizacji konkursów dla dzieci oraz spotkań i pogadarek profilaktycznych promujących pozytywny wzorzec rodziny. MOPR w 2020 r. z uwagi na panujący w kraju stan zagrożenia epidemicznego wywołany koronawirusem SARS CoV-2 nie podejmował działań środowiskowych o charakterze spotkań okolicznościowych lub festynów integracyjnych.

W ramach realizacji zadania podjęto następujące działania:

- 5 lutego 2020 r. pracownicy Sekcji Pracy Socjalnej Nr 6 MOPR zorganizowali wyjście do Teatru im. Hansa Christiana Andersena w Lublinie na Spektakl „Słowik i Babka Natura” dla 8 dzieci z rodzin, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, z obszaru działania Sekcji. Działanie miało na celu pogłębianie więzi wewnątrzrodzinnych i relacji rodzice – dzieci, promowanie prawidłowych wzorców rodziny oraz pozytywnych form spędzania czasu wolnego, zapoznanie dzieci oraz ich rodziców z ofertą kulturalną, skierowaną do najmłodszych mieszkańców Miasta Lublin.
- Zorganizowano Konkurs plastyczny dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym (4-14 lat) pod nazwą „Wymarzone wakacje”. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło w dniu 30 czerwca 2020 roku w Filii nr 1 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie ul. Lubartowska 6-8. Celem konkursu była aktywizacja dzieci i młodzieży, które z uwagi na obecną sytuację epidemiczną spędzają wolny czas najczęściej w domu.
- Filia Nr 1 MOPR zorganizowała spotkanie pt. „Uczymy się ratować siebie nawzajem” w dniu 20.02.2020 r. Miejschem spotkania była sala należąca do parafii Św. Mikołaja w Lublinie ul. Słowikowskiego 1. Celem spotkania była możliwość zapoznania się z wiedzą dotyczącą udzielania pierwszej pomocy zarówno w formie teoretycznej jak i praktycznej. W spotkaniu wzięło udział pięć osób dorosłych i dwoje dzieci.
- Zorganizowano pogadanki z dziećmi i młodzieżą m. in. na temat: przemocy w środowisku rówieśniczym, przemocy w szkole, rozpoznawania zachowań agresywnych, radzenia sobie w sytuacjach przemocy. Pogadanki prowadzone były dla uczestników Grup Wsparcia przez psychologa, pedagoga i wychowawców w Centrum Aktywności Środowiskowej. Odbyły się 2 spotkania w dniach 10 i 19 lutego i uczestniczyło w nich odpowiednio: 6 i 10 osób.
- Filia Nr 2 MOPR zorganizowała spotkanie z dzielnicowymi VI Komisariatu Policji w Lublinie – w ramach spotkania policjanci przeprowadzili pogadankę na temat agresji wśród dzieci i młodzieży w szkole. Spotkanie odbyło się w dniu 19.02.2020 r. i uczestniczyło w nim 20 dzieci.

Działanie pn. Promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy poprzez różne formy psychoedukacyjne dla rodziców realizowane było m.in. przez Specjalistyczną Poradnię dla Rodzin MOPR.

Przeprowadzono dwa programy służące działaniom psychoprofilaktycznym promujące wartości rodzinne i wychowanie bez przemocy:

1. Szkoła dla Rodziców i Wychowawców – program profilaktyczny doskonalący umiejętności wychowawcze;
2. Przyjaciele Zippiego – Program Promocji zdrowia Psychicznego dla dzieci w młodszym wieku szkolnym.

W ramach realizacji zadania Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin MOPR podjęła następujące działania:

- rozpoczęto 1 edycję programu Szkoły dla Rodziców (moduł pierwszy- trening umiejętności wychowawczych). O odbyło się 1 spotkanie warsztatowe trwające 3 godziny, w którym wzięło udział 18 uczestników – realizację kolejnych spotkań uniemożliwiła pandemia;
- 10 spotkań dla dzieci Przyjaciele Zippięgo, w których udział wzięło 10 uczestników (łącznie 15 godzin warsztatów) – program został zawieszony w związku z pandemią;
- zrealizowano 3 spotkania psychoterapii grupowej, w których udział wzięło 6 osób, (czas trwania spotkania 1,5 godziny, z uwagi na pandemię nie zrealizowano 17 zaplanowanych spotkań).

Przedstawiciele MOPR w 2020 r. prowadzili również działania z zakresu zadania dot. realizacji programów profilaktycznych, treningów zastępowania agresji, prelekcji dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej zrealizował następujące programy:

1. Warsztaty „Profilaktyka uzależnień i planowanie rodziny” dla rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny w ramach projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin” dofinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Warsztaty były realizowane w okresie od dnia 10 stycznia 2020 r. do dnia 28 lutego 2020 r. (32 godziny zegarowe zajęć). Z warsztatów skorzystało 5 osób.
2. „Trening umiejętności wychowawczych” skierowany do rodzin zastępczych w ramach projektu „Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin” dofinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Trening był realizowany w okresie od dnia 10 stycznia 2020 r. do dnia 14 lipca 2020 r. (40 godzin zegarowych zajęć). Trening ukończyły 4 osoby.

Wszystkie wydarzenia miały na celu m.in. promowanie prawidłowych wzorców rodziny, pogłębianie więzi wewnątrzrodzinnych i relacji rodzice - dzieci. Prezentowane podczas inicjatyw oferty aktywizacyjne, dawały rodzicom możliwość wyboru dla siebie i swoich dzieci atrakcyjnych i wartościowych form spędzania czasu wolnego, w tym zajęć rozwijających zainteresowania i pasje osób w różnym wieku.

W ramach działania dot. opracowania i dystrybucji materiałów informacyjno – edukacyjnych w 2020 r. w siedzibie Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz komórek organizacyjnych MOPR dystrybuowane były broszury edukacyjne dla specjalistów i osób dotkniętych problemem przemocy opracowane przez Instytut Zdrowia Psychicznego. Wśród osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Ponadto pracownicy Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wśród osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” dystrybuowali materiały informacyjne m.in. Stowarzyszenia „Niebieska Linia”, AGAPE, Centrum Interwencji Kryzysowej, Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej, Stowarzyszenia SOPRA oraz Wspólnot AI Anon, Alateen i Anonimowych Alkoholików, a także materiały edukacyjne nt. działań profilaktycznych i dostępnych form wsparcia dla rodzin z problemem em przemocy. Alkoholików, a także materiały edukacyjne nt. działań profilaktycznych i dostępnych form wsparcia dla rodzin z problemem przemocy.

W siedzibie Filii Nr 5 znajduje się plakat, dotyczący „Sieci pomocy osobom pokrzywdzonym”, na którym znajduje się numer telefonu, pod którym można uzyskać wsparcie przez 24 godziny 7 dni w tygodniu dla osób pokrzywdzonych przestępstwem i świadków. Ponadto, w 2020 r. osobom zainteresowanym przekazywano następujące ulotki: Centrum Interwencji Kryzysowej (9 sztuk), poradnik „Przemoc w rodzinach z problemem alkoholowym” (5 sztuk), „Nie wiń siebie, to sprawca jest winny!” (9 sztuk), wykaz podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (9 sztuk), „Przemoc psychiczna – tajemnica czterech ścian” (9 sztuk), „Jak pomóc ofiarom przemocy w rodzinie” (9 sztuk), „Ofiary przemocy w rodzinie” (9 sztuk), Poradnik „Gdy podejrzewasz, że dziecko jest krzywdzone” (2 sztuki), „Nie bądź obojętny wobec przemocy. Dobro dziecka zależy także od Ciebie” (2 sztuki), „Pułapka współzależnienia” (2 sztuki), Interwencja wobec uzależnionej osoby (2 sztuki), „Dzieci w rodzinie z problemem alkoholowym” (2 sztuki).

W okresie sprawozdawczym we wszystkich komórkach organizacyjnych MOPR udostępniano informacje o lokalizacji placówek udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy i sprawcom przemocy. W obiektach MOPR na tablicach ogłoszeń zamieszczano materiały informacyjno-edukacyjne dot. problematyki przemocy oraz możliwości uzyskania pomocy. Upubliczniane były plakaty, ulotki i materiały informacyjne o tematyce, gdzie można uzyskać wsparcie w sytuacji występowania przemocy. Wydawane były m.in. ulotki: Centrum Interwencji Kryzysowej, „Nie wiń siebie, to sprawca jest winny”, Wykaz podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (działania na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie).

W ramach działalności profilaktyczno – edukacyjnej pracownicy Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym i Okręgową Radą Adwokacką aktywnie uczestniczyli w Tygodniu Pomocy Ofiarom Przestępstw. W ramach powyższej inicjatywy w siedzibie Sekcji odbyły się dyżury specjalistów, którzy udzielili bezpłatnego poradnictwa psychologicznego, prawnego, terapeutycznego i pedagogicznego osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Podczas Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw pracownicy Sekcji realizowali kampanię informacyjną na temat funkcjonujących w Mieście Lublin instytucji udzielających specjalistycznego wsparcia rodzinom dotkniętym problemem przemocy. Osobom zainteresowanym oraz współpracującym podmiotom rozdawane były ulotki z treściami edukacyjnymi nt. zjawiska przemocy w rodzinie, jak też wykazem miejsc, gdzie osoby doznające przemocy w rodzinie uzyskać mogą bezpłatną pomoc. W siedzibie Sekcji w 2020 r. odbyły się bezpłatne warsztaty edukacji prawnej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie prowadzone przez adwokata z Okręgowej Rady Adwokackiej. Prowadzono kampanię informacyjną na temat funkcjonujących w Mieście Lublin instytucji oferujących specjalistyczne wsparcie rodzinom dotkniętym problemem przemocy, poprzez m.in. wypowiedzi dla lokalnych mediów - Telewizja Lublin, Radio Lublin, Radio TOK FM. Ponadto w 2020 r. w ramach współpracy z mediami ogólnopolskimi pracownik Sekcji udzielił obszernych wywiadów nt. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i procedury Niebieskie Karty m.in. portalowi Prawo.pl oraz Gazecie Prawnej.

➤ **Komenda Miejska Policji w Lublinie**

W 2020 r. w ramach realizowanych przedsięwzięć profilaktycznych policjanci z Komisariatów I-VII Policji w Lublinie oraz policjanci i pracownik Wydziału Prewencji KMP w Lublinie na terenie miasta Lublin brali udział w 689 spotkaniach z dziećmi i młodzieżą szkolną oraz ich opiekunami, w których udział wzięło 6431 dzieci i 5185 osób dorosłych. Podczas przedmiotowych spotkań poruszana była problematyka m.in. zjawiska przeciwdziałania przemocy rodzinie, jak również przemocy rówieśniczej. W trakcie podejmowanych przedsięwzięć profilaktycznych, uczestnikom spotkań, przekazywano ulotki promujące zasady dotyczące bezpiecznych zachowań.

W ramach działań podejmowanych na rzecz wzrostu poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej na terenie miasta Lublin w 2020 r. funkcjonariusze KMP w Lublinie zrealizowali szereg działań informacyjno – profilaktycznych oraz edukacyjnych, skierowanych do osób starszych, podczas których poruszano problem przestępczości ukierunkowanej na osoby starsze oraz wskazywano sposoby i możliwości poszukiwania pomocy w przedmiotowym zakresie. Łącznie funkcjonariusze KMP w Lublinie, przeprowadzili 90 spotkań dla 903 seniorów.

➤ **Sąd Rejonowym Lublin – Wschód**

W ramach zadania podjęto następujące działania:

- Spotkania i prelekcje w szkołach poruszające problematykę przemocy w rodzinie, w tym na temat:
  - Przemoc, czy mnie to dotyczy,
  - Ingerencja sądu we władzę rodzicielską.
- Odbyły się 3 prelekcje przeprowadzone przez kuratorów rodzinnych na terenie szkół lubelskich, w których uczestniczyli nauczyciele i rodzice;
- Kształtowanie pozytywnych postaw wśród uczestników ośrodków kuratorskich poprzez promowanie i wzmacnianie zachowań empatycznych wobec rówieśników dotkniętych krzywdzeniem w ramach działań Ośrodka Kuratorskiego nr 5 przy ul. Lotniczej w Lublinie;

- Trening Zastępowania Agresji (ART) – zajęcia prowadzone w Ośrodku Kuratorskim;
- Działania w ramach Szkoły dla Rodziców (Ośrodek Kuratorski) – spotkania dot. zagadnień z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Rozpowszechnianie w siedzibie Sądu Rejonowego Lublin-Wschód ulotek, broszur, plakatów dot. zjawiska przemocy.

➤ Straż Miejska Miasta Lublin

Realizowano Program „Bezpieczna szkoła” - w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2020 r. stałą obecnością strażników miejskich objętych było 8 szkół podstawowych, a od 1 września taką opieką objęto już 9 szkół podstawowych:

1. Szkoła Podstawowa nr 18 - ul. Długosza 8
2. Szkoła Podstawowa nr 27 - ul. Kresowa 1
3. Szkoła Podstawowa nr 28 - ul. Radości 13
4. Szkoła Podstawowa nr 44 - ul. Tumidajskiego 6A
5. Szkoła Podstawowa nr 45 - ul. Radzyńska 5
6. Szkoła Podstawowa nr 51 - ul. Bursztynowa 22
7. Szkoła Podstawowa nr 2 - ul. Mickiewicza 24
8. Szkoła Podstawowa nr 30 - ul. Nałkowskich 110.
9. Szkoła Podstawowa nr 58 - ul. Beryłowa 7

Ponadto realizowano programy profilaktyczne, treningi zastępowania agresji, prelekcje dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. Oddział szkolno - profilaktyczny SMM Lublin realizował programy profilaktyczno-społeczne, tj. przeprowadził działania edukacyjno-informacyjne dla dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa, poprzez realizację m.in. następujących programów profilaktycznych:

Programy profilaktyczne	Liczba uczestników
1. Przemocy NIE	117osób
2. Bądź kumplem, nie dokuczaj	475 osób
3. Cyberprzemoc	1769 osób
4. Dopalacze	187 osób
5. Dzień z życia	223 osób
6. Ja i alkohol	240 osób
7. Jestem bezpieczny	526 osób
8. Lekcja bezpieczeństwa	134 osób
9. Na straży porządku	40 osób
10. Odpowiedzialność karna nieletnich i młodocianych	70 osób
11. Telefon komórkowy	208 osób
12. Tolerancja	146 osób

➤ Sąd Rejonowy Lublin – Zachód

W siedzibach Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej rozpowszechniano materiały edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy oraz dostarczano informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy. Udzielono łącznie 738 porad.

Ponadto w ramach zadania prowadzono następujące działania:

1. Realizowanie i współrealizowanie programów profilaktycznych:

- Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- Powiatowy program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2018-2021,
- Wspieranie programów profilaktyki uniwersalnej i /lub działań dotyczących zdrowego stylu życia,

- Prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz terapii indywidualnej i grupowej dla ofiar przemocy w rodzinie,
  - Profilaktyka uzależnień edukacja prozdrowotna - zajęcia profilaktyczne z młodzieżą,
  - Funkcjonowanie procedury Niebieskiej Karty,
  - Interwencje kryzysowe,
  - Udział w Tygodniu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem - Fundacja „Bona Fides”,
  - Współtworzenie programów profilaktycznych w związku z Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin, Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin, Współtworzenie Jednostki Specjalistycznego Poradnictwa dla Gmin w powiecie Lubelskim,
  - „Liderzy kooperacji” – program realizowany przez gminę Konopnica we współpracy z ROPS w Lublinie,
  - Udział w realizacji projektu współfinansowanego z funduszy Unii Europejskiej „Szansa” w Ośrodkach Kuratorskich,
  - Program dla sprawców przemocy;
2. Zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców miasta Lublina wobec zjawiska przemocy
 Udział w kampanii społecznej: „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem” – 2 kuratorów.

Cel II: Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Zadanie 1: Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych oraz świadkom przemocy.

➤ Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie

Procedurę „Niebieskie Karty” realizowano w 1022 przypadkach, wszczęto 580 nowych procedur, do Przewodniczącego Zespołu wpłynęło 746 formularzy „Niebieskich Kart – A”. Podczas posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego procedury zostały zakończone w 616 rodzinach.

W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2020 r. powołano 573 nowe grupy robocze, w ramach których odbyły się 2564 spotkania.

W 2020 r. przed wprowadzeniem stanu epidemii jeden raz w miesiącu odbywały się dyżury członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin, podczas których osoby dotknięte zjawiskiem przemocy w rodzinie, w tym także osoby stosujące przemoc w rodzinie mogły odbyć indywidualne spotkania z przedstawicielem Zespołu. Prowadzono rozmowy profilaktyczno – edukacyjne z osobami opuszczającymi Ośrodek i ich rodzinami oraz dystrybuowano materiały informacyjne dot. zjawiska przemocy w rodzinie i procedury „Niebieskie Karty”.

Przewodniczący Zespołu do czasu wprowadzenia stanu epidemii pełnił dyżury w Parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Lublinie – Parafii Kościoła Polskokatolickiego w RP, gdzie dystrybuowane są ulotki z ofertą Zespołu i danymi adresowymi instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Osobom dotkniętym przemocą udzielano porad także telefonicznie oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Wydano na prośbę klientów 46 pisemnych informacji dotyczących prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie.

➤ Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

W okresie sprawozdawczym placówka udzieliła pomocy 715 klientom (aktywne karty klienta), w tym 37 dzieciom, 612 osobom w wieku 18-59 lat oraz 66 osobom w wieku powyżej 60 roku życia. 408 osób pojawiło się w CIK po raz pierwszy.

Wielu klientów Centrum Interwencji Kryzysowej to osoby doświadczające przemocy, w tym zakresie przeprowadzono 712 spotkań psychologiczno-terapeutycznych.

W CIK odbyło się ogółem 15 356 konsultacji, m. in.:

- 1665 w kontakcie bezpośrednim, w tym 270 konsultacji prawnych,
- 1236 w kontakcie niebezpośrednim, w tym 265 konsultacji prawnych,
- 7682 połączeń w Całodobowym Telefonie Zaufania,
- 3718 w kontakcie telefonicznym i mailowym.

Uwzględniając potrzeby klientów w Centrum Interwencji Kryzysowej prowadzone były w 2020 r. następujące zajęcia grupowe: DDA – 6 osób oraz grupa wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie – 5 osób.

➤ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Pracownicy socjalni MOPR udzielali kompleksowego poradnictwa, osobiście oraz przez telefon osobom zgłaszającym występowanie przemocy w rodzinie, podejmowali również interwencje w środowiskach na skutek zgłoszeń ze strony świadków przemocy.

Łącznie pomocą ze strony grup roboczych i pracą socjalną Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w 2020 r. objęto 2876 osób, w tym osoby doświadczające przemocy, stosujące przemoc i świadkowie przemocy. Z interdyscyplinarnego wsparcia w ramach procedury „Niebieskie Karty” skorzystały 1147 kobiet, w tym 81 niepełnosprawnych i 180 starszych, 891 mężczyzn, w tym 42 niepełnosprawnych i 50 starszych, 838 dzieci, w tym 26 niepełnosprawnych. Łącznie 1022 rodziny dotknięte problemem przemocy zostały objęte pomocą grup roboczych. 993 osoby doświadczające przemocy objęto wsparciem w ramach pracy socjalnej i podczas spotkań grup roboczych w formie różnego rodzaju poradnictwa, z tego:

- 30 osób skorzystało z poradnictwa medycznego,
- 358 osób skorzystało z poradnictwa psychologicznego,
- 993 osoby skorzystały z poradnictwa socjalnego,
- 111 osób skorzystało z poradnictwa rodzinnego i zawodowego.

Łącznie w siedzibie Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR udzielono 2095 porad osobom doświadczającym oraz świadkom przemocy. Ponadto w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” pracownicy Sekcji skierowali:

- 958 osób na terapię i poradnictwo psychologiczne,
- 866 osób na bezpłatne poradnictwo prawne,
- 175 osób na warsztaty korekcyjno – edukacyjne,
- 73 osoby na zajęcia „Szkoły dla rodziców”,
- 599 osób na dobrowolne leczenie uzależnienia od alkoholu,
- 144 osoby do grup wsparcia dla współuzależnionych, DDA i ofiar przemocy,
- 167 rodzin do Specjalistycznej Poradni dla Rodzin MOPR na terapię rodzinną,
- 54 osoby do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- 25 rodzin na mediacje pozasądowe do Kancelarii Mediacyjnej „Optimum” oraz Polskiego Centrum Mediacji.

W pierwszym półroczu 2020 r. Sekcja kontynuowała rozpoczętą w 2019 r. działalność grupy samopomocowej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w ramach której odbywały się spotkania ze specjalistami z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspólna organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań i pasji, integracja osób z podobnymi problemami w rodzinie. Spotkania grupy zostały zawieszony z uwagi na pandemię koronawirusa.

W perspektywie roku 2020 koordynowano procedurę 1022 „Niebieskich Kart”, z czego 442 stanowiło kontynuację działań rozpoczętych w latach wcześniejszych. Odnotowano wpływ 746 formularzy A „Niebieskich Kart”. W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2020 roku powołano 573 grupy robocze, w ramach których odbyły się 2564 spotkania.

W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2020 roku powołano 573 grupy robocze, w ramach których odbyły się 2564 spotkania.

W 2020 roku członkowie grup roboczych sporządzili 651 „Niebieskich Kart – C”, stanowiących diagnozę sytuacji rodzinnej i plan pomocy osobom, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy oraz 327 „Niebieskich Kart – D” służących weryfikacji sytuacji oraz podjętych zobowiązań ze strony osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Procedury „Niebieskie Karty” zostały zakończone w 616 rodzinach.

W trakcie epidemii wirusa SARS-Cov-2 Sekcja czynnie organizowała system przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Lublin, dostosowując go do nowych warunków, tak by działania w ramach procedury NK realizowane były skutecznie, efektywnie, przy jednoczesnym zachowaniu wzmożonego reżimu sanitarnego, nie dopuszczając do rozprzestrzeniania koronawirusa. Kontakty osobiste pomiędzy przedstawicielami służb zaangażowanych w realizację procedury NK, jak również z osobami wymagającymi wsparcia ograniczone zostały do niezbędnego minimum, jednakże z uwagi na interwencyjny charakter prowadzonych spraw, zwłaszcza w przypadkach Niebieskich Kart dotyczących dzieci, czy osób starszych lub niepełnosprawnych, nawet podczas największych restrykcji nadal realizowane były wizyty środowiskowe oraz spotkania w siedzibie Sekcji, zarówno z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc, jak też z przedstawicielami Policji i innych służb. Siedziba Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR przez cały okres pandemii była otwarta i dostępna dla osób zgłaszających się bezpośrednio, przy czym spotkania z osobami z zewnątrz odbywały się zawsze zgodnie z wytycznymi Dyrektora MOPR, w wydzielonym miejscu obsługi interesanta, przy zachowaniu niezbędnej odległości i innych środków ochrony osobistej. Udzielano też licznych porad telefonicznych i za pośrednictwem poczty email osobom zgłaszającym trudności w funkcjonowaniu w okresie pandemii, zwłaszcza że w 2020 r. odnotowano zwiększone zapotrzebowanie na takie formy wsparcia, jak również zmianę ilości oraz rodzaju zgłaszanych problemów i potrzeb.

W ramach realizacji zadania pracownicy Filii Nr 1 MOPR udzielili 59 porad osobom z rodzin dotkniętych problemem przemocy, 40 osób objęto poradnictwem oraz pomocą i wsparciem, w tym 3 osoby starsze i niepełnosprawne, a także 12 świadków przemocy.

W okresie sprawozdawczym Filia Nr 2 MOPR realizowała poradnictwo socjalne w oparciu o ustawę o pomocy społecznej. Poradnictwo prowadzone przez pracowników socjalnych polegało na przekazywaniu informacji o dostępnych formach wsparcia realizowanych na rzecz rodzin z problemem przemocy w rodzinie. Osoby zainteresowane były kierowane do Centrum Interwencji Kryzysowej, Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej, Specjalistycznej Poradni dla Rodzin MOPR, Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Potrzebującym "AGAPE", Ośrodka wsparcia dla osób doświadczających przemocy, celem skorzystania ze wsparcia psychologicznego, prawnego lub w formie schronienia. Pracownicy socjalni brali udział w posiedzeniach grup roboczych powołanych w związku z problemem przemocy w rodzinie.

- liczba udzielonych porad – 45
- liczba osób objętych poradnictwem oraz pomocą i wsparciem - 45, w tym:
- liczba osób starszych – 4
- liczba osób niepełnosprawnych – 6
- liczba świadków przemocy – 11

Działające w ramach Filii Nr 2 MOPR Centrum Aktywności Środowiskowej prowadziło wsparcie psychologiczne dla 28 osób dorosłych oraz 4 seniorów. - Prowadzenie wsparcia psychologicznego w ramach oferty Centrum Aktywności Środowiskowej. Psycholog Centrum Aktywności Środowiskowej prowadził poradnictwo/ wsparcie psychologiczne dla 82 osób dorosłych, w tym:

- liczba udzielonych porad – 133 porad
- liczba osób objętych poradnictwem oraz pomocą i wsparciem, ze szczególnym uwzględnieniem:
  - osób starszych – 10 osób
  - niepełnosprawnych – 13 osób
  - świadków przemocy – 6 osób.

Pracownicy Filii Nr 3 MOPR udzielili 53 porady osobom z rodzin dotkniętych problemem przemocy, 68 osób objęto poradnictwem oraz pomocą i wsparciem, w tym 22 osoby starsze i niepełnosprawne.

W roku 2020 pracownicy socjalni Filii Nr 4 MOPR osobom doświadczającym przemocy w rodzinie udzielali poradnictwa socjalnego i rodzinnego. Liczbę udzielonych porad i ilość osób objętych wsparciem przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj poradnictwa	Liczba udzielonych porad	Liczba osób ogółem objętych poradnictwem, pomocą i wsparciem	Liczba osób starszych objętych poradnictwem	Liczba osób niepełnosprawnych objętych poradnictwem	Liczba świadków przemocy objętych poradnictwem
Poradnictwo rodzinne	38	76	4	15	4
Poradnictwo socjalne	33	69	2	15	4

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni Filii Nr 4 MOPR wszczęli procedurę „Niebieskie Karty” w 14 rodzinach. Uczestniczyli w 36 spotkaniach grup roboczych (w siedzibie Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w formie zdalnej).

Osoby objęte procedurą „Niebieskie Karty” otrzymywały z rąk pracownika socjalnego pouczenie dla osób dotkniętych przemocą oraz informatory z wykazem podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach działań socjalnych udzielano informacji nt. możliwości skorzystania z bezpłatnych porad prawnych oraz wsparcia psychologicznego oferowanego przez Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym AGAPE oraz Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie. Informowano o możliwości wystąpienia z wnioskiem do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w Zakładzie Lecznictwa Odwykowego. W odniesieniu do 3 rodzin udzielono pomocy w postaci wniosku o objęcie wsparciem ze strony asystenta rodziny MOPR oraz motywowano do systematycznej współpracy z asystentem rodziny oraz pracownikiem socjalnym. Motywowano do kontaktu z pedagogami szkolnymi i wychowawcami klas z placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci. Informowano o możliwości uzyskania wsparcia rzeczowego w formie żywności trwałej dystrybuowanej przez organizacje pozarządowe w ramach PO PŻ.

W 2020 r. pracownicy Filii Nr 5 udzielali poradnictwa socjalnego osobom dotkniętym przemocą - łącznie udzielono 52 porady dla 32 osób (w tym 16 osób starszych i niepełnosprawnych, i 16 będących świadkami przemocy oraz inne).

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin MOPR udzieliła profesjonalnej pomocy i wsparcia 394 osobom dotkniętym przemocą, które uczestniczyły w 12 programach terapeutycznych, w ramach których łącznie odbyło się 3803 sesje terapeutyczne i poradnictwa. W formach:

- 1) poradnictwa i terapii rodzinnej – uczestniczyło 125 osób
- 2) terapii i poradnictwa indywidualnego - uczestniczyło 236 osób
- 3) psychoprofilaktyki – uczestniczyły 33 osoby

W ramach udzielania profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą, zrealizowano następujące programy:

- 1) terapia małżeńska – 114 sesji
- 2) terapia par- 16 sesji
- 3) terapia rodzinna psychologiczna – 128 sesji
- 4) terapia indywidualna psychologiczna – 1484 sesji
- 5) poradnictwo rodzinne psychologiczne- 80 sesji
- 6) poradnictwo indywidualne psychologiczne - 555 sesji
- 7) poradnictwo pedagogiczne – 61 sesji
- 8) terapia pedagogiczna zajęcia korekcyjno – kompensacyjne – 360 sesji
- 9) trening EEG - biofeedback – 16 sesji
- 10) psychoedukacja – 9 sesji
- 11) konsultacja telefoniczna – 954 sesji
- 12) konsultacje jednorazowe – 26 sesji

➤ **Komenda Miejska Policji w Lublinie**

W 2020 r. przedstawiciele Policji wypełnili 654 „Niebieskie Karty – A” w tym 536 formularzy NK-A wszczynających procedurę oraz 118 formularzy NK – A dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury.

W ramach programu profilaktycznego „RAZEM PRZECIWKO PRZEMOCY” policjanci Wydziału Prewencji KMP w Lublinie udzielili 11 porad telefonicznych osobom potrzebującym pomocy i wsparcia.

W ramach przedmiotowego programu, na terenie miasta Lublin, podjęto działania ukierunkowane na zapewnienie prawidłowej realizacji zadań z obszaru ochrony praw osób doznających przemocy w rodzinie oraz podejmowania działań interwencyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie. W ramach przedmiotowych działań policjanci przeprowadzili 7 spotkań z 88 mieszkańcami Lublina.

W 2020 r., ze względu na pandemię Covid-19 nie udostępniano „Przyjaznego Pokoju Przesłuchań Dzieci” uprawnionym podmiotom, celem przeprowadzania czynności procesowych.

➤ **Ośrodek Leczenia Uzależnień SPZOZ w Lublinie**

Prowadzono m.in. terapię dla osób współuzależnionych, programy psychoedukacyjne i psychoterapeutyczne w formie terapii grupowej oraz indywidualnej.

W 2020 r. w celu minimalizacji ryzyka transmisji infekcji COVID-19 poprzez ograniczenie osobistych kontaktów z Pacjentami, czasowo ograniczono psychoterapię, porady psychologiczne oraz działalność Oddziałów Dziennych. W związku z tym dla Pacjentów Ośrodka uruchomiono dodatkowe numery telefonów do kontaktu z Jednostkami Organizacyjnymi Ośrodka Leczenia Uzależnień SP ZOZ w Lublinie.

Pracownicy Ośrodka wszczęli w 2020 r. jedną procedurę „Niebieskie Karty”.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód**

Podejmowano działania w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie w ramach prowadzonych postępowań wykonawczych przez kuratorów rodzinnych i karnych.

Podjęto 70 interwencji kryzysowych, a także prowadzona była praca psychologiczna oraz terapeutyczna z młodzieżą i ich rodzinami w ramach działalności Kuratorskich Ośrodków Pracy z Młodzieżą (3 ośrodki, 7 kuratorów, 43 osoby).

2 kuratorów wzięło udział w kampanii społecznej Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem. Kuratorzy ze wszystkich Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń uczestniczyli w grupach roboczych powołanych w związku ze wszczęciem procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie.

W ramach wykonywanych czynności służbowych przez kuratorów było udzielane poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne (1301 porad).

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Wschód**

W ramach realizacji zadania pracownicy Sądu i kuratorzy Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń I – IV podjęli następujące działania:

1. Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne, wynikające z określonych przez prawo zadań kuratora związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu o charakterze wychowawczo—resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym:
  - kuratorzy rodzinni sprawują nadzory nad rodzinami z ograniczoną władzą rodzicielską w 87 sprawach, rodziny te są dotknięte różnymi formami przemocy;
  - nadzory nad osobami, wobec których orzeczono obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu – 42 sprawy;
  - kuratorzy dla dorosłych – dozór w 14 sprawach związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie.
2. Interwencje kryzysowe polegające na zapewnieniu wsparcia emocjonalnego, poczucia bezpieczeństwa, zredukowaniu lęku poprzez wykorzystanie istniejącej sieci pomocy osobom w kryzysie – w ramach prowadzonych nadzorów i dozorów.

3. Poradnictwo prowadzone w ramach „Szkoły dla Rodziców” w Ośrodku Kuratorskim nr 5 przy ul. Lotniczej w Lublinie – konsultacje psychologiczne, pomoc w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych i konfliktów rodzinnych, pomoc dziecku w radzeniu sobie z trudnymi emocjami.
4. Praca psychologiczna i terapeutyczna z młodzieżą w ośrodkach kuratorskich.
5. Nierejestrowane działania związane z poradnictwem, przeprowadzane podczas czynności służbowych osobom nadzorowanym oraz dozorowanym, a także osobom nie objętym nadzorem lub dozorem kuratora.

➤ **Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin**

Realizacja zadania objęła następujące działania:

1. Powierzenie 5 organizacjom pozarządowym, w tym Stowarzyszeniu „STOP”, Stowarzyszeniu „Kontakt”, Stowarzyszeniu Wspierania Aktywności „BONA FIDES”, Towarzystwu „Nowa Kuźnia” oraz Stowarzyszeniu „RYSA” realizacji 5 zadań obejmujących prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz terapii indywidualnej i grupowej dla ofiar przemocy w rodzinie, z czego:
  - 1) Stowarzyszenie „STOP” zrealizowało zadanie obejmujące:
    - a) prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - b) prowadzenie indywidualnego poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - c) prowadzenie psychoterapii indywidualnej dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - d) prowadzenie grupy psychoterapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie, w której uczestniczyło 8 kobiet,
    - e) z różnych form wsparcia udzielanego w ramach zadania skorzystało łącznie 51 osób (w tym 34 kobiety, 13 mężczyzn oraz 4 dzieci i młodzieży - w tej liczbie 3 dziewczynki i 1 chłopiec).
  - 2) Stowarzyszenie „Kontakt” zrealizowało zadanie obejmujące:
    - a) prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - b) prowadzenie indywidualnego poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - c) prowadzenie psychoterapii indywidualnej dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - d) prowadzenie grupy psychoterapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie, w której uczestniczyło 8 kobiet,
    - e) z różnych form wsparcia udzielanego w ramach zadania skorzystało łącznie 98 osób (w tym 83 kobiety oraz 15 mężczyzn).
  - 3) Stowarzyszenie Wspierania Aktywności „BONA FIDES” zrealizowało zadanie obejmujące:
    - a) prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - b) prowadzenie indywidualnego poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - c) prowadzenie psychoterapii indywidualnej dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - d) prowadzenie grupy psychoterapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie, w której uczestniczyło 8 kobiet,
    - e) z różnych form wsparcia udzielanego w ramach zadania faktycznie skorzystało łącznie 46 osób (w tym 39 kobiet, 5 mężczyzn oraz 2 dzieci i młodzieży - w tej liczbie 1 dziewczynka i 1 chłopiec).
  - 4) Towarzystwo „Nowa Kuźnia” zrealizowało zadanie obejmujące:
    - a) prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - b) prowadzenie indywidualnego poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - c) prowadzenie psychoterapii indywidualnej dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - d) prowadzenie 2 grup psychoterapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie, w których uczestniczyło 16 kobiet,
    - e) z różnych form wsparcia udzielanego w ramach zadania skorzystało łącznie 106 osób (w tym 66 kobiet, 13 mężczyzn oraz 27 dzieci i młodzieży - w tej liczbie 14 dziewczynek i 13 chłopców)
  - 5) Stowarzyszenie „RYSA” zrealizowało zadanie obejmujące:
    - a) prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - b) prowadzenie indywidualnego poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - c) prowadzenie psychoterapii indywidualnej dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - d) prowadzenie grupy psychoterapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie, w której uczestniczyło 9 kobiet,

- e) z różnych form wsparcia udzielanego w ramach zadania skorzystało łącznie 41 osób (w tym 36 kobiet i 5 mężczyzn - w tej liczbie 3 osoby niepełnosprawne).

➤ **Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin**

Placówki oświatowe pomagały osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą poprzez współpracę z Centrum Interwencji Kryzysowej, Sądem Rodzinnym, MOPR oraz Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi. Udzielano wsparcia uczniom i rodzicom objętym procedurą „Niebieskie Karty”, a także organizowano pomoc materialną dla osób dotkniętych przemocą.

W placówkach oświatowych opracowano programy pomocy dzieciom i rodzinie. Nauczyciele i wychowawcy prowadzili rozmowy z rodzicami dzieci dotkniętych przemocą, podczas których zachęcali ich do spotkania z psychologiem. Ofiary przemocy w rodzinie były kierowane do odpowiednich instytucji pomocowych. Placówki oświatowe oferowały również pomoc w formie konsultacji ze specjalistami (psycholog, pedagog, pracownik MOPR) – stworzono w tym celu punkty konsultacyjne. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne prowadziły terapie indywidualne, grupowe oraz mediacje.

Placówki oświatowe na bieżąco informowały Sąd Rodzinny i Policję o potrzebie ochrony osób dotkniętych przemocą lub izolowania od nich osoby stosującej przemoc. Informowano wychowawców i opiekunów co do zakazu kontaktowania się z uczniami osób stosujących przemoc. Nie udzielano żadnych informacji o uczniu osobom nieupoważnionym, stosując się tym samym do wyroków sądu dotyczących m. in. prawnej opieki nad dzieckiem. W placówkach respektowano oświadczenia rodziców upoważniających osoby do odbierania dzieci. Motywowano osobę dotkniętą przemocą do podjęcia kroków prawnych wobec sprawcy przemocy. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne prowadziły konsultacje dla uczniów i ich rodzin w zakresie minimalizowania skutków doświadczonej przemocy. Prowadziły również terapie pedagogiczne dla dzieci z rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską. Przygotowywały dzieci do udziału w procedurach sądowych. Pracownicy poradni byli również powoływani na świadków w postępowaniach sądowych.

➤ **Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin**

W 2020 r. podczas dyżurów z zakresu wsparcia psychologicznego osób starszych w Wydziale oraz z usługi Telewsparcia 60+ skorzystało 164 seniorów. Ze wsparcia grupowego skorzystało 98 osób, z indywidualnego 49 osób - wszyscy byli kilka lub kilkanaście razy, TeleWsparcie 60+ skorzystało 17 osób.

Tematem rozmów w telefonie zaufania była samotność, uzależnienie członków rodziny, choroby, wsparcie finansowe dla osób starszych, prośby o pomoc w znalezieniu wolontariusza np. do załatwiania spraw w urzędach. Łączna liczba godzin dyżurów Telewsparcia 60+ wyniosła 759. Główne problemy w pracy psychologicznej z seniorami to depresja, przemoc w rodzinie, zaburzenia pamięci, zaburzenia snu, problemy w kontaktach rodzinnych, nerwica. Ilość godzin pomocy psychologicznej – 571.

Tele 60+ to usługa skierowana do najstarszych mieszkańców Lublina, wprowadzona przez Prezydenta Miasta Lublin we współpracy z Wyższą Szkołą Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Od poniedziałku do piątku w godz. 17-20 pod nr telefonu 81 46 66 999 seniorzy otrzymują wsparcie psychologów z zakresu porad w sprawach dotyczących problemów funkcjonowania w życiu społecznym oraz rozwiązywania różnych trudności życiowych a także pełną informację na temat działalności instytucji i organizacji oferujących różne formy aktywizacji.

➤ **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie**

Ośrodek przy ul. Chmielewskiego 9 w Lublinie w ramach udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie realizował zadania w obszarze interwencyjnym, bytowym i terapeutycznym. W 2020 r. udzielono kompleksowej pomocy specjalistycznej 17 rodzinom dotkniętym przemocą.

W okresie sprawozdawczym pracownicy Ośrodka udzielili 757 następujących porad:

- medyczne – skorzystało 17 rodzin,
- psychologiczne – skorzystało 17 rodzin,

- pedagogiczne (rodzinne) – skorzystało 17 rodzin,
- prawne – skorzystało 17 rodzin,
- socjalne – skorzystało 17 rodzin,
- doradztwo zawodowe – skorzystały 3 osoby.

Ponadto udzielano pomocy w następującym zakresie:

- wsparcie materialne w postaci środków czystości, środków higieny osobistej, artykułów spożywczych, ubrań, butów itp. – skorzystało 17 rodzin, tj. 34 osoby,
- praca socjalna - skorzystało 17 rodzin, tj. 34 osoby,
- interwencja kryzysowa - skorzystało 17 rodzin, tj. 34 osoby,
- praca psychologiczna i terapeutyczna z dorosłymi:
  - grupy psycho-edukacyjne z elementami psychoterapii – 17 rodzin,
  - grupy wsparcia – 17 rodzin,
  - formy warsztatowe, praca nad relacjami w rodzinie z przemocą, umiejętnościami interpersonalnymi i społecznymi, warsztaty dla rodzin – 8 osób,
  - praca psychologiczna i terapeutyczna z dziećmi i młodzieżą – 4 osoby.

➤ **Prokuratura Okręgowa w Lublinie**

Prokuratorzy w ramach realizacji ustawowych zadań udzielali osobom pokrzywdzonym i członkom ich rodzin zarówno porad, jak i informacji o organizacjach i instytucjach zajmujących się udzielaniem pomocy ofiarom przestępstw.

Zadanie 2: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu

➤ **Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie**

W Mieszkanii Interwencyjnym w 2020 r. przebywało 8 osób, w tym 3 dzieci. Wszystkie osoby przebywały w związku z przemocą w rodzinie.

➤ **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie**

Ośrodek prowadzony przez Fundusz Obrony Życia Archidiecezji Lubelskiej, jest placówką całodobową, dysponującą 25 miejscami dla osób dotkniętych przemocą. Oferuje bezpłatną, kompleksową pomoc schroniskową, terapeutyczną, pedagogiczną, socjalną, duszpasterską, medyczną i prawną.

W 2020 r. Ośrodek udzielił bezpiecznego schronienia i profesjonalnej pomocy 34 osobom z 17 rodzin zmuszonych do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania lub pobytu. Ośrodek jest placówką interwencyjną, oferującą pobyt stacjonarny do 3 miesięcy.

Wskaźniki realizacji zadania:

1. Udzielenie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą – 17 rodzin znalazło schronienie, tj. 34 osoby (w tym 17 dorosłych, 17 dzieci).
2. Udzielenie bezpiecznego schronienia dzieciom – ofiarom przemocy – 17 osób.
3. Kompleksowa pomoc specjalistyczna osobom dotkniętym przemocą – 17 rodzin skorzystało z pomocy i wsparcia specjalistów.

➤ **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie**

W ramach systemu pieczy zastępczej udzielano bezpiecznego schronienia w rodzinach zastępczych dzieciom doznającym przemocy ze strony rodziców biologicznych:

- rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – 5 dzieci,
- rodziny zastępcze niezawodowe – 6 dzieci,
- rodziny zastępcze spokrewnione – 1 dziecko.

Pomocy w postaci bezpiecznego schronienia w Mieście Lublin w 2020 r. udzielało 7 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, w których w perspektywie 2020 r. było 21 miejsc.

W 2020 roku w Lublinie, na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821), funkcjonowało 18 placówek opiekuńczo-wychowawczych zapewniających dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, dysponujących łącznie 246 miejscami, spośród których 47 miejsc przeznaczonych jest dla dzieci objętych opieką i wychowaniem według standardów przewidzianych dla placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego:

- 3 placówki typu socjalizacyjnego – 58 miejsc (do 31 sierpnia 2020 roku -działały 2 placówki) :
- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka – 30 miejsc,
- Dom Młodzieży SOS nr 1 i Dom Młodzieży SOS nr 2 – 28 miejsc (do 31 sierpnia 2020 roku - Dom Młodzieży SOS – 30 miejsc),
- 4 placówki typu rodzinnego (30 miejsc):
- Rodzinny Dom Dziecka – 8 miejsc,
- Rodzinny Dom im. Serca Jezusa – 6 miejsc,
- Rodzinny Dom im. św. Dominika – 8 miejsc,
- Dom im. Matki Weroniki – 8 miejsc,
- 11 placówek łączących funkcję placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej (158 miejsc):
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka I – 14 miejsc (4 interw.),
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka II – 14 miejsc (4 interw.),
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka III – 12 miejsc (4 interw.),
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka IV – 12 miejsc (4 interw.),
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka V – 14 miejsc (4 interw.),
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka VI – 12 miejsc (4 interw.),
- Dom Rodzinny Nr 1 – 10 miejsc (1 interw.),
- Dom Rodzinny Nr 2 – 14 miejsc (4 interw.),
- Dom Rodzinny Nr 3 – 14 miejsc (1 interw.),
- Dom Rodzinny Nr 4 – 12 miejsc (1 interw.),
- Pogotowie Opiekuńcze – 30 miejsc (16 interw.).

W ciągu 2020 roku w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących w Lublinie umieszczonych było 295 dzieci (91 pochodziło spoza Lublina), w tym 70 dzieci (12 spoza Lublina) objętych było działaniami przewidzianymi dla placówki typu interwencyjnego.

Wśród 295 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 57 dzieci pochodziło z 34 rodzin, w których występowała przemoc, przy czym w 41 przypadkach (25 rodzin) była to przemoc wobec dziecka umieszczonego w placówce.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, zatem i w placówce opiekuńczo – wychowawczej, następuje na podstawie postanowienia sądu. Dzieci do placówek typu interwencyjnego mogą być przyjmowane na wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej, na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, bądź po doprowadzeniu do placówki przez Policję lub Straż Graniczną.

Rodzina może uzyskać pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego działających na zasadach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest bezpłatny i dobrowolny oprócz sytuacji wyjątkowych, gdy do placówki wsparcia dziennego dziecko skieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej,
- w połączonych formach: opiekuńczej i specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.
- Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.
- Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną oraz socjoterapię.

- Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie pracy podwórkowej realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

W ciągu 2020 roku w Lublinie funkcjonowało 16 placówek wsparcia dziennego:

- 12 placówek wsparcia dziennego prowadzonych było w formie opiekuńczej, Placówki dysponowały 375 miejscami i w ciągu 2020 roku objęły opieką 433 dzieci;
- 3 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej, dysponowały 74 miejscami i objęły opieką 93 dzieci;
- 1 placówka wsparcia dziennego prowadzona była w formie opiekuńczej i specjalistycznej, dysponowała 15 miejscami i objęła opieką 16 dzieci.

Łącznie wszystkie placówki dysponowały 464 miejscami, a z ich usług w 2020 roku skorzystało 542 dzieci pochodzących z 406 rodzin. Wśród dzieci objętych w 2020 roku działaniami placówek wsparcia dziennego 80 dzieci pochodziło z 57 rodzin w których występuje przemoc wobec rodziny.

Ponadto na terenie Miasta Lublin w 2020 r. funkcjonowały nw. podmioty świadczące pomoc w postaci schronienia:

Liczba podmiotów świadczących pomoc w postaci schronienia	Ośrodek Wsparcia	Liczba miejsc w instytucjach świadczących pomoc w postaci schronienia	Liczba osób dorosłych lub rodzin, którym udzielono bezpiecznego schronienia	Liczba dzieci którym udzielono bezpiecznego schronienia
1.	Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży - mieszkańek Miasta Lublin ul. Bronowicka 3 20-301 Lublin organ prowadzący: Fundacja SOS Ziemi Lubelskiej	25	14 osób dorosłych, w tym: 12 matek (12 rodzin) 2 kobiety w ciąży (po urodzeniu nie wróciły)	16 dzieci
2.	Schronisko dla bezdomnych kobiet – mieszkańek Miasta Lublin ul. Bronowicka 3 20-301 Lublin organ prowadzący: Fundacja SOS Ziemi Lubelskiej	20	20 kobiet	0
3.	Ogrzewalnia dla bezdomnych kobiet – mieszkańek Miasta Lublin ul. Bronowicka 3A 20-301 Lublin organ prowadzący: Fundacja SOS Ziemi Lubelskiej	15	41 kobiet	0
4.	Schronisko dla bezdomnych mężczyzn - Ośrodek Wsparcia dla Osób Bezdomnych ul. Dolna Panny Marii 32 Lublin 20-010 Lublin organ prowadzący: Bractwo Miłosierdzia im. Św. Brata Alberta w Lublinie	35	46 mężczyzn	0

5.	<p>Ogrzewalnia - Ośrodek Wsparcia dla Osób Bezdomnych ul. Dolna Panny Marii 32 Lublin 20-010 Lublin organ prowadzący: Bractwo Miłosierdzia im. Św. Brata Alberta w Lublinie</p>	30	119 mężczyzn	0
6.	<p>Dzienny Ośrodek dla Osób Bezdomnych Al. Unii Lubelskiej 15, 20-108 w Lublinie organ prowadzący: Caritas Diecezji Lubelskiej</p>	-	353 osoby dorosłe	0
7.	<p>Specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy – mieszkańców Miasta Lublin ul. Chmielewskiego 9 20-620 Lublin organ prowadzący: Fundusz Obrony Życia Archidiecezji Lubelskiej</p>	25	34 osoby dorosłe (17 rodzin)	17
8.	<p>Schronisko z usługami opiekuńczymi dla bezdomnych mężczyzn ul. Młyńska 10 20-406 Lublin organ prowadzący: Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja”</p>	24	45 mężczyzn	0
9.	<p>Schronisko dla bezdomnych mężczyzn - mieszkańców Miasta Lublin ul. Garbarska 17 20-340 Lublin organ prowadzący: Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja”</p>	34	48 mężczyzn	0
10.	<p>Całoroczna noclegownia dla bezdomnych mężczyzn - mieszkańców Miasta Lublin ul. Młyńska 8 20-406 Lublin organ prowadzący: Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja”</p>	25	76 mężczyzn	0

11.	Ogrzewalnia dla bezdomnych mężczyzn - mieszkańców Miasta Lublin ul. Abramowicka 2F, 20-442 Lublin ul. Garbarska 17, 20-340 Lublin organ prowadzący: Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja”	54	77 mężczyzn (w tym 70 mężczyzn ul. Abramowicka i 7 mężczyzn ul. Garbarska)	0
-----	---	----	--	---

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód**

W zakresie udzielania pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu Sąd w 2020 r. podjął 18 interwencji.

Udzielano wsparcia emocjonalnego, pomocy interdyscyplinarnej oraz wsparcia w zakresie uzyskania prawa do pobytu w bezpiecznym miejscu.

Zadanie 3: Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, także w toku postępowania karnego.

➤ **Komenda Miejska Policji w Lublinie**

W strukturach Komendy Miejskiej Policji w Lublinie funkcjonuje „Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci”, którego w 2020 r., z uwagi na pandemię Covid-19, nie udostępniano uprawnionym podmiotom, celem przeprowadzania czynności procesowych.

W dniu 11 lutego 2020 roku w Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie odbyło się spotkanie przedstawicieli instytucji reprezentujących Partnerów Projektu pn. „Przyjazne Patrole”, tj. Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin. Celem spotkania było podsumowanie działalności przedmiotowego przedsięwzięcia w roku 2019 oraz ustalenie, przed podpisaniem „Porozumienia”, zasad realizacji w/w Projektu w 2020 r. Z uwagi na pandemię Covid-19 przedmiotowe Porozumienie nie zostało podpisane, a Projekt nie był realizowany.

➤ **Prokuratura Okręgowa w Lublinie**

Prokuratorzy Prokuratur Rejonowych działających w obrębie Lublina korzystali przy wykonywanych czynnościach procesowych z przyjaznych pokoi przesłuchań usytuowanych w Sądzie Rejonowym Lublin – Zachód oraz Lublin – Wschód z siedzibą w Świdniku. W podległych Prokuraturze Okręgowej w Lublinie jednostkach organizacyjnych prokuratury na terenie Lublina w 2020 r. zarejestrowano łącznie 769 spraw dotyczących przemocy w rodzinie.

➤ **Zespół Interdyscyplinarne w Lublinie**

W 2020 r. w związku z prowadzonymi postępowaniami w 109 przypadkach przekazano kserokopię dokumentacji zgromadzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty”, w tym:

- na potrzeby postępowań przygotowawczych w Komisariatach Policji w Lublinie przekazano 78 kserokopii;
- na potrzeby postępowań toczących się w Sądach przekazano 17 kserokopii;
- na prośbę Prokuratury wysłano 14 kserokopii.

Zadanie 4: Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

➤ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Na terenie Miasta Lublin w 2020 r. nie został zrealizowany projekt „Przyjazny Patrol” z uwagi na panujący w Polsce stan zagrożenia epidemicznego wywołany koronawirusem SARS CoV-2.

Łącznie w 2020 r. w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pracownicy socjalni MOPR zapewnili bezpieczeństwo 13 dzieciom, w tym 7 chłopcom i 6 dziewczynkom. Zostały one odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. 11 dzieci zostało umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, 2 dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

➤ Sąd Rejonowy Lublin – Wschód

W 2020 r. w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie odebrano 2 małoletnich dzieci w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. Dzieci zostały przekazane do placówki opiekuńczo – wychowawczej.

Kuratorzy rodzinni złożyli 3 wnioski o pozbawienie władzy rodzicielskiej oraz 7 wniosków o zmianę sposobu ograniczenia władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub rodzinie zastępczej z powodu przemocy i rażących zaniedbań wobec dziecka.

Cel III: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadanie 1: Zapewnienie stałych form oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, interwencyjnych i terapeutycznych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, dorosłych oraz nieletnich.

➤ Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie

W okresie sprawozdawczym w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie skierowano 217 wezwań na posiedzenie grupy roboczej.

Podczas spotkań grup roboczych z udziałem sprawców przemocy sporządzono 327 „Niebieskich Kart – D” służących weryfikacji sytuacji oraz podjętych zobowiązań ze strony osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Do Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych, w których osadzeni byli sprawcy przemocy skierowano 5 wniosków o objęcie systemem terapii penitencjarnej, w szczególności leczeniem odwykowym i programami korekcyjno – edukacyjnymi.

Współpracowano z 38 Zespołami Interdyscyplinarnymi w innych gminach w Polsce, gdzie m. in. kierowano prośby dotyczące wypełnienia formularza Niebieska Karta – D z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie przebywającą na terenie gminy.

➤ **Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie**

W 2020 r. z zachowaniem reżimu sanitarnego w związku z wybuchem pandemii wirusa SARS CoV-2, zrealizowane zostały dwa programy dla osób stosujących przemoc w rodzinie, tj.:

1. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w siedzibie Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie przy ul. Probestwo 6a. Program prowadzony był przez dwóch trenerów: kobietę i mężczyznę. Zrealizowano 60 godzin zajęć od 17.08.2020r., do 31.10.2020r., w czasie 13 spotkań po 4 godziny każde oraz jednej 8 godzinnej sesji podsumowującej. Do Programu zakwalifikowano 15 osób, a ukończyło 8 osób.
2. Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowany w Ośrodku Leczenia Uzależnień w Lublinie przy ul. Karłowicza 1. Program był prowadzony przez zespół trzech trenerów: dwie kobiety i mężczyznę. Zrealizowano łącznie 90 godzin w czasie od 17.08.2020r., do 18.11.2020r. w tym: 30 godzin pracy grupowej realizowanej przez dwóch trenerów w czasie 10 spotkań po 3 godziny każde, oraz 60 godzin zajęć indywidualnych. Do Programu zakwalifikowano 17 osób, a ukończyło 10 osób.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Wschód**

Objęto uczestników Ośrodka Kuratorskiego Nr 5 w Lublinie działaniami wychowawczo-resocjalizacyjnymi i profilaktycznymi, wynikającymi z ustawowych zadań ośrodków kuratorskich. Prowadzone były zajęcia z zakresu Treningu Zastępowania Agresji, warsztaty w ramach „Szkoły dla Rodziców” oraz spotkania dot. zagadnień z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Kształtowano pozytywne postawy wśród uczestników ośrodków kuratorskich poprzez promowanie i wzmacnianie zachowań empatycznych wobec rówieśników dotkniętych przemocą dotkniętych krzywdzeniem w ramach działań Ośrodka Kuratorskiego nr 5 przy ul. Lotniczej w Lublinie;

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód**

Zainicjowano 75 działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez informowanie odpowiednich służb (Policja, MOPR, prokuratura, wydział rodzinny). Prowadzono działania profilaktyczne i edukacyjne dla nieletnich sprawców przemocy.

W ramach Stowarzyszenia RYSA kuratorzy prowadzili poradnictwo dla rodzin ze środowisk dysfunkcyjnych. Realizowano program profilaktyczny dla rodziców nieletnich kierowanych do Ośrodka Kuratorskiego. Prowadzono następujące działania:

- Realizacja programu „Spójrz inaczej” – 50 osób;
- Elementy Treningu Zastępowania Agresji – 50 osób;
- Program profilaktyczny prowadzony przez Ośrodek Kuratorski nr 1 w Lublinie – 1 osoba.

➤ **Ośrodek Leczenia Uzależnień SPZOZ w Lublinie**

W Ośrodku w 2020 r. zrealizowano jedną edycję programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym:

- 30 godzin pracy grupowej;
- 60 godzin zajęć indywidualnych.

Organizatorem było Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie. Zrealizowano łącznie 90 godzin Programu, do udziału zakwalifikowało się 17 osób. Program ukończyło 10 osób.

➤ **Areszt Śledczy w Lublinie**

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. w Areszcie Śledczym przeprowadzone zostały 4 edycje programu korekcyjno – edukacyjnego skierowanego do osób stosujących przemoc w rodzinie. Program ukończyło ogółem 24 mężczyzn.

➤ **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie**

W ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” członkowie grup roboczych kierowali osoby stosujące przemoc w rodzinie na terapię radzenia sobie z agresją i stresem, leczenie odwykowe, a także do programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.

Skierowano 217 wezwań dla osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na spotkanie grupy roboczej.

Na warsztaty korekcyjno – edukacyjne i terapię radzenia sobie ze stresem i agresją skierowano 175 osób stosujących przemoc w rodzinie. Ponadto skierowano: 73 osoby na zajęcia „Szkoły dla rodziców”, 599 osób na dobrowolne leczenie uzależnienia od alkoholu oraz 167 rodzin na terapię rodzinną. 5 razy wnioskowano do Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych, w których osadzeni byli sprawcy przemocy, o objęcie systemem terapii penitencjarnej, w szczególności leczeniem odwykowym i programami korekcyjno - edukacyjnymi w warunkach izolacji.

Zadanie 2: Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą.

➤ **Komenda Miejska Policji w Lublinie**

Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą poprzez zatrzymywania osób stosujących przemoc w 2020 r. przedstawiało się następująco:

Liczba zatrzymanych osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie 269, w tym:

- kobiet - 14,
- mężczyzn - 255,
- nieletnich - 0 .

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu 302, w tym:

- kobiet - 26,
- mężczyzn - 276,
- nieletnich - 0.

Liczba osób doprowadzonych do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek było 55 osób, w tym:

- kobiet - 4,
- mężczyzn - 51,
- nieletnich - 0.

Liczba osób przewiezionych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia 9, w tym:

- kobiet - 1,
- mężczyzn - 8,
- nieletnich - 0.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód**

W 43 sprawach wobec sprawców przemocy orzeczono środki karne, a w 103 środki probacyjne, w tym obowiązek:

- powstrzymania się od kontaktowania z pokrzywdzonym – 9,
- powstrzymania się od zbliżania się do pokrzywdzonego – 8.

W 7 sprawach wydano nakaz opuszczenia lokalu. Odbyło się 6 spraw o eksmisję sprawcy przemocy w rodzinie. Wydano 2 postanowienia Sądu w trybie art. 75 k.k.

W 2020 roku do Sądu wpłynęło 150 spraw z tytułu przemocy w rodzinie. Wydano 92 dozory z art. 207 k.k. oraz objęto nadzorami 225 rodzin dotkniętych lub zagrożonych przemocą. Wyrokiem skazującym zakończono 92 postępowania.

➤ Prokuratura Okręgowa w Lublinie

W podległych Prokuraturze Okręgowej w Lublinie jednostkach organizacyjnych prokuratury na terenie Lublina w 2020 r. zarejestrowano łącznie 769 spraw dotyczących przemocy w rodzinie. Wszczęto łącznie 482 postępowania, natomiast 213 spraw zostało zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia.

W 70 sprawach tej kategorii prokuratorzy występowali do sądu z wnioskiem o zastosowanie wobec podejrzanych środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania – 63 spośród tych wniosków zostało uwzględnionych przez sąd.

Liczba zastosowanych przez prokuratorów środków zapobiegawczych w postaci :

- dozoru policji połączonego z zakazem kontaktowania się z osobą dotknięta przemocą w rodzinie (art. 275§ 2 k.p.k.) wyniosła 87,
- dozoru policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275§ 3 k.p.k.) wyniosła 39,
- nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 a k.p.k.) wyniosła 45.

Cel IV: Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.

Zadanie 1: Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty” i prowadzenia interwencji kryzysowej

➤ Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie

W okresie sprawozdawczym członkowie Zespołu uczestniczyli w jednym szkoleniu z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szkolenie w formie online pt. „Procedura Niebieskie Karty w okresie epidemii wraz z omówieniem najnowszych zmian prawa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie” zorganizowano w dniu 23 października 2020 r. Wzięło w nim udział 15 członków Zespołu. Tematami przewodnimi szkolenia były następujące zagadnienia:

1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w okresie epidemii.
2. Wpływ epidemii koronawirusa na funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych.
3. Prowadzenie dokumentacji procedury „Niebieskie Karty” z uwzględnieniem przygotowania do kontroli ze strony organów nadzorczych.
4. Realizacja zadań w zakresie nowych uprawnień, wprowadzonych przepisami ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.
5. Zmiany w Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w Ustawie o Policji.
6. Wpływ wprowadzonych zmian przepisów prawnych na realizację procedury „Niebieskie Karty”.

➤ Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin

Placówki oświatowe systematycznie kierowały swoich pracowników na szkolenia, warsztaty i konferencje z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury "Niebieskiej Karty" i prowadzenia interwencji kryzysowej. Były to m. in.:

- „Jak rozpoznać depresję u młodych ludzi”;
- „Rozwiązywanie konfliktów”;
- „Zarządzanie emocjami”;
- „Mobbing rówieńczy”;

- „Zachowania samobójcze i autodestrukcyjne”;
- „Kryzysy, samookaleczanie, samobójstwa nastolatków – co zmieniła pandemia”;
- „Emocje na progu dorosłości”;
- „Przeciwdziałanie przemocy – prawa i praktyka”;
- „Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia dziecka”;
- „Symptomy wykorzystywania seksualnego a zachowania seksualne dzieci i młodzieży”;
- Szkolenia z zakresu diagnozy i terapii dziecka krzywdzonego;
- Szkolenia z tematyki interwencji kryzysowej i realizacji procedury „Niebieskiej karty”;
- Kongres Suicydologiczny na temat profilaktyki samobójstw;
- „Profesjonalna pomoc kadr instytucji pomocowych działających w Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem jako narzędzie przeciwdziałania przestępczości”;
- „Autosuperwizja w pracy psychologa i pedagoga szkolnego”;
- „Wychowanie ku wartościom. Szkoła w świecie zmian”;
- Szkolenia dotyczące komunikacji bez przemocy, metody wspólnej sprawy i sposobów oddziaływania na przemoc rówieśniczą;
- „Kondycja psychiczna dzieci i młodzieży, a systemowe oddziaływania wychowawcze”;
- „Uczeń z depresją. Profilaktyka depresji wśród dzieci i młodzieży w szkole”;
- „Jak radzić sobie z dziećmi i emocjami w czasie izolacji domowej”;
- „Jak rozpoznawać depresję u młodych ludzi”;
- Konferencja Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę „Dziecko pokrzywdzone przestępstwem”;
- „Cyber Mocn@ Szkoła”;
- „Rówieśnicza interwencja kryzysowa”;
- „Narkotyki i dopalacze, wszystko co należy wiedzieć”;
- „Kolory depresji. Nauczycielom o kolorach depresji”;
- Szkolenia dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie ze szczególnym zwrócenie uwagi na sytuacją związaną z koronawirusem oraz lock downem;
- „Szanse, wyzwania, zagrożenia – wprowadzenie do tematyki bezpieczeństwa dzieci i młodzieży”;
- „Nauczyciel mediator – czyli o skutecznym rozwiązywaniu problemów w szkole”;
- „Standardy profilaktyki w szkole”;
- Specjalistyczne szkolenie w zakresie profilaktyki uzależnień – program pilotażowy”;
- „Przygotowanie programu profilaktycznego opartego na naukowych podstawach”;
- „Współpraca czytamy pozytywną dyscypliną w klasie”;
- Szkolenia interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- „Skutki doświadczania przemocy i zasady pomagania osobom pokrzywdzonym”;
- „Pierwszy kontakt z osobą doznającą przemocy w rodzinie”;
- „Przemoc psychiczna – czym jest i jak ją udowodnić?”;
- „Jak rozmawiać z dziećmi o sytuacjach kryzysowych”;
- Szkolenie Rady Pedagogicznej przez przedstawiciela Fundacji „Emocja”;
- Szkolenie dotyczące pracy z trudnym uczniem;
- „Niebieska Karta”;
- „Stop przemocy”;
- „Zapobieganie zachowaniom autodestrukcyjnym wśród uczniów”;
- Szkolenia w ramach programu profilaktycznego „Spójrz inaczej”;
- „Jak wykorzystać środki prawne do pomocy dziecku zaangażowanemu lub dotkniętemu przemocą?”;
- Warsztaty kompetencji międzykulturowych;
- „Dzięki pomocy rodzina bez przemocy”;
- „Rozwijanie sfery emocjonalnej dzieci”;
- „Słyszę czy szukam, mówię czy rozmawiam? – skuteczna komunikacja interdyscyplinarna jako podstawa w budowaniu właściwych relacji dziecko-nauczyciel, nauczyciel-rodzic, nauczyciel-nauczyciel”;
- „Pozytywna dyscyplina – nowatorska metoda pracy w zakresie kształtowania u dzieci odpowiedniej empatii”;

- „Omawianie problemów wychowawczych i rodzinnych pod kątem udzielania wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej”;
- „Opracowanie i wdrożenie procedur przedszkolnych dotyczących udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu oraz zakładania Niebieskiej Karty”;
- „Oswoić emocje”
- „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy”;
- „Zachowania trudne u dzieci”;
- Szkolenie e-learningowe nt. strategii ochrony zdrowia psychicznego;
- Webinaria: „Uczeń samookalaczający się”, „Mobbing i dyskryminacja w czasie Covid”;
- „Walka z przemocą w rodzinie w czasach pandemii”;
- „Przemoc w rodzinie i ze względu na płeć. Wyzwania 2021”;
- Konferencja „Szanse, wyzwania, zagrożenia – wprowadzenie do problematyki bezpieczeństwa dzieci i młodzieży online”;
- „Skuteczna rozmowa z trudnym rodzicem”;
- „Sposoby i narzędzia służące rozpoznawaniu potrzeb osoby w sytuacji trudnej, kryzysowej, traumatycznej – perspektywa szkoły/przedszkola i poradni”;
- „Mechanizmy związane z doświadczaniem sytuacji trudnych, kryzysowych i traumatycznych oraz konsekwencje emocjonalno-społeczne osób ich doświadczających”;
- „Przeciwdziałanie przemocy domowej wobec dziecka oraz wdrożenie procedury „Niebieskiej Karty” w Oświacie”;

Powyższe szkolenia i konferencje skierowane były zarówno do nauczycieli jak i rodziców. Pracownicy placówek oświatowych, którzy uczestniczyli indywidualnie w powyższych szkoleniach, dzielili się zdobytą wiedzą z współpracownikami podczas bieżącej pracy. Pedagodzy w celu doskonalenia zawodowego uczestniczyli również w spotkaniach CAŚ, psychologiem specjalistą terapii uzależnień Stowarzyszenia AGAPE, Fundacją PRAESTERNO, policją oraz kuratorami.

W placówkach organizowano również dla pracowników wewnętrzne szkolenia dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzone przez pedagogów i psychologów szkolnych. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne organizowały interdyscyplinarne szkolenia w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy oraz skuteczniejszego radzenia sobie ze stresem.

➤ **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie**

W ramach doskonalenia umiejętności zawodowych kadr realizujących zadania związane z diagnozowaniem przemocy i pomocą osobom pokrzywdzonym, pracownicy Sekcji uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną większość szkoleń odbywała się w formie online. Zakres tematyczny szkoleń i konferencji obejmował zagadnienia dotyczące m.in. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działań prozdrowotnych (w tym tematyki zaburzeń psychicznych).

W 2020 roku pracownicy Sekcji uczestniczyli łącznie w 14 szkoleniach specjalistycznych. Organizatorem wymienionych form kształcenia były m. in. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej, Stowarzyszenie MONAR, organizacje pozarządowe oraz inne instytucje.

Wykaz szkoleń, konferencji i warsztatów z zakresu szeroko pojętego przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy osobom uwikłanym w przemoc, w których uczestniczono:

1. 16 ogólnopolska konferencja online Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej „Profesjonalizacja pomocy kadr pomocowych” (2 osoby),
2. Ogólnopolska konferencja online Fundacji A.R.T. "Powiedz o tym komuś" w ramach Kampanii 16 dni działań przeciwko przemocy ze względu na płeć (1 osoba),
3. Warsztat superwizyjny "Profesjonalne wsparcie dla profesjonalistów. Najnowsza wiedza nt. szkodliwości alkoholu i trendów w profilaktyce" (1 osoba),
4. Procedura Niebieskiej Karty w okresie epidemii wraz z omówieniem najnowszych zmian prawa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (6 osób),
5. III Forum Zdrowia Psychicznego organizowane przez ROPS w Poznaniu (1 osoba),

6. Uprawnienia pokrzywdzonego w postępowaniu karnym krok po kroku - od zawiadomienia do wyroku (1 osoba),
7. Dowód z zeznań świadka - narzędzie do skutecznego zatrzymania przemocy (1 osoba),
8. Przemoc psychiczna - czym jest i jak ją udowodnić" (1 osoba),
9. Konferencja MONAR pn. "Pomoc uzależnionym w dobie pandemii COVID - 19" (4 osoby),
10. Warsztaty "Koło życia - metody dbania o równowagę" (3 osoby),
11. Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych (4 osoby),
12. Szkolenie prawne online z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie "Procedura Niebieskie Karty" mec. G. Wrona (2 osoby),
13. Szkolenie online „Prawa seksualne jako prawa człowieka” organizowane przez Instytut Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego (1 osoba),
14. Szkolenie online pt. „Zawiadomienie sądu rodzinnego” mec. G. Wrona (1 osoba).

➤ **Areszt Śledczy w Lublinie**

W 2020 r. z uwagi na sytuację epidemiologiczną nie kierowano pracowników Aresztu Śledczego na szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sześć osób spośród kadry penitencjarnej posiada przeszkolenie specjalistyczne w zakresie pracy z osobą uwikłaną w przemoc.

➤ **Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie**

W ciągu 2020 roku pracownicy CIK brali udział w następujących szkoleniach dotyczących przestępstw oraz pomocy dzieciom doznającym przemocy:

- Praca z dziećmi krzywdzonymi ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej - 8 osób.
- Konferencja on-line "Profesjonalizacja pomocy kadr instytucji pomocowych działających w Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przesłaniem jako narzędzie przeciwdziałania przestępczości" dla pracowników instytucji pomocowych - 1 osoba.

➤ **Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie**

Jeden członek Komisji uczestniczył w dniach 26–28.08.2020 r. w konferencji „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych – w stronę działań opartych o dowody naukowe” zorganizowanej przez Studio Profilaktyki Społecznej pod patronatem Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W związku z wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego, pozostali członkowie KRPA nie uczestniczyli w szkoleniach grupowych.

➤ **Komenda Miejska Policji w Lublinie**

W Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie, w ramach szkoleń prowadzonych w zakresie: „Wdrożenie zmian przepisów Ustawy z dnia 30.04.2020 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, w kontekście obowiązków służbowych wykonywanych przez funkcjonariuszy Policji w związku z podejrzeniem przemocy w rodzinie”, przeprowadzone zostały łącznie 24 szkolenia, podczas których przeszkolono 883 policjantów.

Jednocześnie policjanci Komendy Miejskiej Policji w Lublinie brali udział w następujących szkoleniach interdyscyplinarnych:

1. W dniu 23 października 2020 roku Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lublinie zorganizował szkolenie pt. „Procedura Niebieskie Karty w okresie epidemii”, podczas którego omówiono aktualne zmiany prawa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. W dniu 06 listopada 2020 roku Stowarzyszenie Wspierania Aktywności „BONA FIDES” zorganizowało szkolenie pt. „Profesjonalizacja pomocy kadr instytucji pomocowych działających w Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przesłaniem jako narzędzie przeciwdziałania przestępczości”.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Wschód**

W poniższych szkoleniach i konferencjach dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wzięło udział 31 kuratorów:

- Przemoc psychiczna - czym jest i jak ją udowodnić? Forum Przeciwdziałania Przemocy, Stowarzyszenie Bona Fides - online
- "Uprawnienia pokrzywdzonego w postępowaniu karnym krok po kroku - od zawiadomienia do wyroku." Forum Przeciwdziałania Przemocy, Stowarzyszenie Bona Fides - online
- „Skutki doświadczania przemocy i zasady pomagania osobom pokrzywdzonym”. Forum Przeciwdziałania Przemocy - Stowarzyszenie Bona Fides - online
- „Izolacja sprawcy przemocy na gruncie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”. Forum Przeciwdziałania Przemocy, Stowarzyszenie Bona Fides - online
- „Model 3 kroków” jako narzędzie pracy z osobami pokrzywdzonymi. Forum Przeciwdziałania Przemocy, Stowarzyszenie Bona Fides - online
- „Dlaczego osoby świadczące pomoc pokrzywdzonym powinny mieć „szerokie” kontakty i z kim”. Forum Przeciwdziałania Przemocy, Stowarzyszenie Bona Fides - online
- „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy” - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie –online
- „FAS/FASD – diagnoza i formy wsparcia” - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie –online
- „Współpraca w Zespołach Interdyscyplinarnych i grupach roboczych - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód**

W okresie sprawozdawczym 14 pracowników Sądu uczestniczyło w następujących szkoleniach i konferencjach:

- Agresja - jak reagować na pobudzonego podopiecznego, Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych – szkolenie,
- Wykłady otwarte w ramach Światowego Dnia Zapobiegania Samobójstwom „Życie warte jest rozmowy”,
- „Silni wobec przemocy” – konferencja,
- Międzynarodowa Konferencja „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w Internecie”,
- XVII Ogólnopolska Konferencja „Dziecko pokrzywdzone przestępstwem”,
- Trening Zastępowania Agresji TZA - ART – szkolenie,
- „Wspieranie Jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”- konferencja,
- „Wczesne wykrywanie syndromów dziecka krzywdzonego – diagnoza i formy pomocy” – szkolenie,
- „Praca z dziećmi krzywdzonymi ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej”,
- „Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych i w grupach roboczych”,
- „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie”,
- „Dziecko pokrzywdzone przestępstwem”;

➤ **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie**

Odbyło się 10 spotkań superwizyjnych dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Wzięło w nich udział 11 osób, w tym pracownicy Ośrodka oraz 1 wolontariusz.

W 33 szkoleniach interdyscyplinarnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wzięło udział 8 osób. Natomiast 3 osoby uczestniczyły w 3 szkoleniach dotyczących przemocy w rodzinie przeznaczonych dla służb danego resortu.

Zadanie 2: Doskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Lublinie.

➤ Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie

Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, diagnozowanie problemu przemocy, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą oraz rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym. Zespół Interdyscyplinarny udziela wsparcia mieszkańcom Miasta Lublin, prowadzi działania mające na celu pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz podejmuje oddziaływania wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy. Ponadto Zespół na terenie Miasta Lublin prowadzi szereg działań profilaktycznych i edukacyjnych, które służą poprawie bezpieczeństwa mieszkańców i doskonaleniu systemu przeciwdziałania przemocy.

Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie liczy 33 członków, do których należą przedstawiciele: Urzędu Miasta Lublin, oświaty, służby zdrowia, sądownictwa, prokuratury, Straży Miejskiej, Policji, MOPR w Lublinie, Centrum Interwencji Kryzysowej, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kuratorium Oświaty, Aresztu Śledczego, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz organizacji pozarządowych.

W 2020 r. odbyło się 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Spotkania miały miejsce w następujących terminach i miejscach:

- 16 stycznia – Centrum Interwencji Kryzysowej,
- 12 marca – Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR,
- 7 maja – zdalne posiedzenie ZI,
- 18 czerwca – zdalne posiedzenie ZI,
- 10 września – zdalne posiedzenie ZI,
- 26 listopada – zdalne posiedzenie ZI.

Cztery posiedzenia Zespołu odbyły się w sposób zdalny z uwagi na fakt, iż w Polsce obowiązuje stan epidemii koronawirusa oraz mając na uwadze względy bezpieczeństwa zgodnie z *Zarządzeniem Dyrektora MOPR w sprawie szczególnych rozwiązań w zakresie organizacji pracy w MOPR mających na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń wirusem SARS CoV-2*. Również zgodnie z *Instrukcją Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sposobu organizacji Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz dla pracowników socjalnych do pracy z rodzinami, które przejawiają problemy opiekuńczo-wychowawcze w związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2* zalecono ograniczenia działalności zespołów interdyscyplinarnych do niezbędnych zadań wykonywanych za pomocą zdalnych środków komunikacji. W związku z powyższym podjęto decyzję o przeprowadzeniu spotkań ZI w sposób zdalny przy pomocy rozmów telefonicznych lub wideokonferencji. Podczas zdalnych posiedzeń ZI Przewodniczący Zespołu przebywał w siedzibie ZI i Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR przy ul. Głębokiej 11 wraz z pracownikami Sekcji, którzy pracowali stacjonarnie i brali udział w spotkaniach ZI. Pozostali członkowie Zespołu potwierdzali telefonicznie zdalną obecność na posiedzeniach.

Na spotkaniu Zespołu w dniu 16 stycznia 2020 r. członkowie podjęli Uchwałę w sprawie przyjęcia planu pracy Zespołu Interdyscyplinarnego na rok 2020.

Podczas posiedzeń Zespołu omawiano m. in.:

- zasady realizacji procedury „Niebieskie Karty” i funkcjonowania grup roboczych w czasie pandemii koronawirusa zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- opracowanie nowego Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie, w związku z obowiązywaniem obecnego Programu do końca 2020 r.;
- uczestnictwo członków Zespołu w szkoleniach oraz konferencjach podnoszących wiedzę z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ewentualny udział członków Zespołu w festynach środowiskowych i imprezach profilaktycznych po ustaniu epidemii koronawirusa na terenie Polski;

- sprawę organizacji szkolenia dla członków Zespołu i związany z tym wybór tematów i osoby prowadzącej szkolenie;
- trudne przypadki w ramach prowadzonych procedur „Niebieskich Kart”;
- problemy w realizacji „Niebieskich Kart” w związku ze zmianą Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych;

W okresie sprawozdawczym współpracowano z Komisariatami I – VII Policji w Lublinie (dzielnicowi uczestniczyli w 2518 posiedzeniach grup roboczych), Komendą Miejską Policji w Lublinie (7 razy udział w grupie roboczej funkcjonariusza Policji z Wydziału Prewencji KMP), Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (przedstawiciele KRPA zostali powołani do 10 grup roboczych), przedstawicielami oświaty (48 grup roboczych – udział psychologa lub pedagoga szkolnego), Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (powołanie pedagoga z SOW do 12 grup roboczych) oraz Zespołami Interdyscyplinarnymi w innych gminach w Polsce (38 razy wymiana informacji lub skierowanie prośby dotyczącej wypełnienia formularza „Niebieska Karta – D” z przebywającą na terenie gminy osobą podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie).

W związku z tym, iż obowiązujący do końca roku 2020 Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020 z dniem 1 stycznia 2021 r. stracił swoją moc prawną, opracowano kolejny dokument strategiczny na lata 2021 – 2025. Członkowie Zespołu w 2020 r. uczestniczyli w opracowaniu ww. dokumentu. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021-2025 został przyjęty na sesji Rada Miasta Lublin w dniu 17 grudnia 2020 r.

W ramach doskonalenia systemu przeciwdziałania systemowi przemocy w 2020 r. przed wprowadzeniem stanu epidemii, członkowie ZI raz w miesiącu odbywali spotkania z osobami opuszczającymi Ośrodek Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin, a także udzielali poradnictwa osobom zgłaszającym się po krewnych umieszczonych w Ośrodku.

Przewodniczący ZI do czasu wprowadzenia stanu epidemii pełnił dyżury w Parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Lublinie – Parafii Kościoła Polskokatolickiego w RP, gdzie dystrybuowane są ulotki z ofertą Zespołu i danymi adresowymi instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kontynuowano współpracę z Okręgową Radą Adwokacką. Przedstawiciele ORA prowadzili warsztaty edukacji prawnej dla grupy samopomocowej dla kobiet doświadczających przemocy organizowanej przez pracowników Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w ramach projektu „Dzięki pomocy rodzina bez przemocy”. Także w ramach obchodów „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem” przedstawiciele Okręgowej Rady Adwokackiej udzielali bezpłatnych porad z zakresu prawa karnego, rodzinnego oraz cywilnego dla osób doznających przemocy w rodzinie i pokrzywdzonych przestępstwem.

W ramach współpracy z mediami Przewodniczący Zespołu uczestniczył w audycji Radia Lublin „Przystanek noc”, w programach Telewizji Lublin „Zdarzenia – magazyn reporterów” oraz „W celowniku”, gdzie przedstawiał informacje na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie, zjawiska przemocy, możliwości udzielania wsparcia i schronienia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Przewodniczący Zespołu udzielał wywiadów dla Radia Lublin oraz radia TOK FM na temat procedury „Niebieskie Karty” i przeciwdziałania przemocy w czasie pandemii oraz wypowiedział się do artykułu w „Kurierze Lubelskim” na temat nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W związku z realizacją zadań określonych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, Zespół Interdyscyplinarny w 2020 r. opracował i przesłał do Sądów, Prokuratur oraz Komendy Miejskiej Policji w Lublinie wykaz podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu umieszczenia na stronach internetowych instytucji.

W ramach zadania doskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, gdzie do realizowanych działań należą m.in. wspólne szkolenia przedstawicieli różnych instytucji, Zespół Interdyscyplinarny w dniu 23 października 2020 r. zorganizował w formie online szkolenie dla członków Zespołu pt. „Procedura Niebieskie Karty w okresie epidemii wraz z omówieniem

najnowszych zmian prawa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie” w którym wzięło udział 26 osób z 8 poniższych instytucji:

1. Centrum Interwencji Kryzysowej;
2. Sąd Rejonowy Lublin-Wschód – IV Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych;
3. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
4. Urząd Miasta Lublin – Wydział Zdrowia i Profilaktyki;
5. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie;
6. Ośrodek Leczenia Uzależnień;
7. Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”;
8. Komenda Miejska Policji.

➤ **Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin**

Realizacja zadania objęła następujące działania:

1. Przekazanie przez Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin do Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie wykazu podmiotów realizujących zadania w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie powierzone w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2020 r.
2. Udział pracowników Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin w opracowaniu projektu Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021-2025.
3. Uczestnictwo w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie przedstawicielki Wydziału Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin.

➤ **Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin**

W celu doskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy lubelskie placówki oświatowe przede wszystkim nawiązywały wzajemną współpracę, która sprawia, że ich działania stawały się bardziej skuteczne, a problem przemocy wśród dzieci młodzieży był diagnozowany szybciej. Dyrektorzy przekazywali swoim pracownikom szczegółowe informacje dotyczące wewnętrznych procedur postępowania w trudnych sytuacjach.

Z uwagi na obecną sytuację pandemiczną często powyższe zadanie miało charakter zdalny – przeprowadzano konsultacje telefoniczne, umieszczano informatory instytucji pomocowych na stronach internetowych szkół i placówek. Rodzice uczniów otrzymywali również, drogą mailową lub poprzez dziennik elektroniczny, informacje o możliwościach otrzymania pomocy. Otrzymywali wsparcie w rozwiązywaniu trudności wychowawczych. W ramach bieżącej pracy przekazywano uczniom wiedzę na temat charakterystyki zjawiska przemocy w rodzinie. Realizowano treści profilaktyczne z zakresu cyberprzemocy. Uczniowie uczestniczyli także w kolejnej edycji „Akademii Przyszłości”. W placówkach prowadzono cykliczne spotkania dotyczące sytuacji rodzinnej, kontaktów z opiekunami/rodzicami dziecka, sytuacji dydaktyczno-wychowawczej ucznia. Prowadzono dialog społeczny, rozmowy na temat profilaktyki – zwłaszcza na temat budowania prawidłowej komunikacji interpersonalnej. Uczono nadawania prawidłowych komunikatów, które nie inicjują konfliktów. W wielu placówkach stworzono bazy „Dobrych praktyk”, a także prowadzono punkt bezpłatnej konsultacji prawnej. Organizowano alternatywne formy spędzania wolnego czasu (np. zajęcia pozalekcyjne, półkolonie).

Ponadto placówki oświatowe współpracowały z psychologami, będącymi specjalistami z zakresu terapii uzależnień ze Stowarzyszenia „AGAPE”, a także z kuratorem społecznym i sądowym. Współpracowano również z organizacjami i instytucjami zajmującymi się profesjonalną pomocą dziecku i rodzinie m.in.: Centrum Interwencji Kryzysowej, Ośrodkiem Terapii i Leczenia Uzależnień, Specjalistyczną Poradnią Psychoprofilaktyki i Terapii Rodzin, MOPR, OHP, Pogotowiem Opiekuńczym, Domem Dziecka, Fundacją „Praesterno”, Świetlicą SOS Wsparcia Dziennego „Jutrzenka”, Domostwem Amigoniańskim, Strażą Miejską, Komendą Miejską Policji, funkcjonariuszami Policji – dzielnicowymi, Sądem Rejonowym – Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Stowarzyszeniem MONA, Stowarzyszeniem Bona fides, Stowarzyszeniem STOP.

Podczas ewaluacji analizowano programy wychowawczo-profilaktyczne szkół w kwestii związanej z przemocą i jej przeciwdziałaniem. Zapoznawano się z danymi dotyczącymi zjawiska przemocy na terenie Lublina, literaturą dotyczącą przedmiotu. Prowadzono wewnętrzne badania mierzące skalę zjawiska przemocy. Rozpowszechniano informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym. Prowadzono działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych lub dotkniętych przemocą.

W ramach realizacji powyższego zadania placówki oświatowe wymieniały również prowadzenie kampanii społecznych i programów edukacyjno-wychowawczych, profilaktycznych, m.in.: „Bezpieczny uczeń”, „Razem przeciwko przemocy”, „Co należy wiedzieć o przemocy w rodzinie?”.

➤ **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie**

W ramach podejmowanej współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzono ściśle współdziałanie z: Policją, Prokuraturą, Aresztem Śledczym, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, sądownictwem, ośrodkami leczenia uzależnień, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Pogotowiem Opiekuńczym, Zespołami Interdyscyplinarnymi w innych gminach, Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej, a także podmiotami III sektora (Stowarzyszeniem „STOP” w Lublinie, Katolickim Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” w Lublinie, Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności BONA FIDES w Lublinie, Stowarzyszeniem Ochrony i Pomocy Rodzinie Alkoholowej SOPRA w Lublinie, Stowarzyszeniem MONAR w Lublinie, Stowarzyszeniem RYSA w Lublinie, Fundacją SOS Ziemi Lubelskiej).

Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w 2020 r. współuczestniczyła w opracowaniu dokumentu strategicznego - Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021-2025. Przedstawiciel Sekcji reprezentował MOPR w międzynarodowym spotkaniu z przedstawicielami GREVIO dot. realizacji przez Miasto Lublin działań z zakresu przeciwdziałania przemocy i Konwencji Sтамбульskieij.

Pracownicy Sekcji reprezentują Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, których celem jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie. Biorą udział we wszystkich spotkaniach Zespołu, sporządzają protokoły, koordynują obsługę organizacyjno-techniczną i finansową Zespołu, prowadzą sprawozdawczość, inicjują liczne działania mające na celu poprawę jakości usług oferowanych mieszkańcom Lublina, których dotyczy zjawisko przemocy w rodzinie.

W okresie sprawozdawczym Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR aktywnie współpracowała z sądami. W szczególności skierowano 22 wnioski o wgląd w sytuację dziecka i rodziny oraz o tymczasowe zabezpieczenie małoletnich w pieczy zastępczej. Przedstawiciele służb społecznych występowali w charakterze świadka na 22 rozprawach w Sądzie dotyczących Klientów, w 17 przypadkach przekazano na wniosek Sądu kserokopię dokumentacji zgromadzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty” do postępowania w sprawach karnych i rodzinnych. Pracownicy Sekcji aktywnie współpracowali z kuratorami rodzinnymi i karnymi w ramach grup roboczych w 157 środowiskach, odbywali wspólne wizyty w środowiskach objętych nadzorem kuratorskim, gdzie jednocześnie realizowana jest procedura „Niebieskie Karty”, informowali też o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przestępstwa.

Współpraca z organami ścigania na odcinku karnym i pozakarnym dotyczyła m. in. skierowania 9 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, przesłuchań pracowników socjalnych w charakterze świadka w postępowaniach prowadzonych przez Policję i Prokuraturę w 69 sprawach, 289 wspólnych wizyt w środowiskach przedstawicieli Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w asyście funkcjonariuszy Policji. Udzielano pisemnej informacji na wniosek organów ścigania o sytuacji życiowej osób i rodzin, rodzaju i skali zdiagnozowanych dysfunkcji oraz wymiarze i zakresie świadczonej pomocy w formie pracy socjalnej zmierzającej do zniwelowania skutków istniejących problemów, w 14 przypadkach przekazano na wniosek Prokuratury, zaś w 78 sprawach na wniosek Policji kserokopię dokumentacji zgromadzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Sekcja współdziałała także z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie postępowań o obowiązek leczenia odwykowego sprawców lub ofiar przemocy w rodzinie. Pracownicy socjalni uczestniczyli w charakterze świadka w 13 posiedzeniach Komisji, powołano członków KRPA do udziału w grupach roboczych dotyczących przemocy w 10 rodzinach.

W 2020 roku Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowała stałą współpracę z 63 placówkami oświatowymi w zakresie wymiany informacji i pomocy uczniom pozostającym w trudnej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej oraz ich rodzinom (w tym: 33 szkołami podstawowymi, 6 liceami, 7 zespołami szkół, 1 technikum i 16 przedszkolami). Przedstawiciele oświaty (pedagodzy i psychologzy) brali czynny udział w pracach 48 grup roboczych, gdy istniało podejrzenie, że małoletni doświadczają przemocy ze strony członków rodziny, bądź są jej świadkami. Powyższe pozwoliło na efektywne monitorowanie sytuacji dzieci, jak też objęcie małoletnich interdyscyplinarną pomocą, w miarę zdiagnozowanych potrzeb.

W ramach współpracy z 5 placówkami służby zdrowia pracownicy socjalni dokonywali wymiany informacji na temat środowisk objętych wsparciem Sekcji, celem opracowania wspólnego planu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, w których występują problemy zdrowotne, w tym zaburzenia psychiczne. Odbyły się wspólne wizyty środowiskowe z lekarzem psychiatrą, położną lub pielęgniarką środowiskową oraz udział przedstawicieli służby zdrowia w grupach roboczych.

W 2020 r. Zespół Interdyscyplinarny opracował i przesłał do Sądów, Prokuratur oraz Komendy Miejskiej Policji w Lublinie wykaz podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu umieszczenia na stronach internetowych instytucji. Ponadto powyższy wykaz został umieszczony na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, a także stronie BIP Urzędu Miasta Lublin.

➤ **Komenda Miejska Policji w Lublinie**

Przedstawiciel Komendy Miejskiej Policji w Lublinie brał czynny udział, w posiedzeniach zespołu specjalistów, opracowujących strategiczne dokumenty z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Lublin, obejmujące lata 2021 - 2025 tj.:

- Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021 -2025;
- Program Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie w Lublinie na lata 2021-2025;
- Program Oddziaływań Psychologiczno – Terapeutycznych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie w Lublinie na lata 2021-2025.

W dniu 01 października 2020 roku policjant z Zespołu ds. Nietletnich i Patologii Wydziału Prewencji KMP w Lublinie wziął czynny udział w wizycie ewaluacyjnej grupy ekspertów do spraw przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (zwanej GREVIO), której celem było monitorowanie wdrażania konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzonej w Stambule w dniu 11 maja 2011 roku.

W 2020 roku Komenda Miejska Policji w Lublinie, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, współpracowała z Wydziałem Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin”, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie, Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie, Kuratorium Oświaty, Ośrodkiem Leczenia Uzależnień, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie, Katolickim Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”, Ośrodkiem Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem – Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej „BONA FIDES”, Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

W pracach 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie z ramienia Komendy Miejskiej Policji w Lublinie uczestniczył policjant z Zespołu ds. Nietletnich i Patologii Wydziału Prewencji KMP w Lublinie. W pracach 2518 grup roboczych uczestniczyli dzielnicowi z Komisariatów I – VII Policji w Lublinie. W 3 przypadkach, do pracy na rzecz osób małoletnich pokrzywdzonych przemocą, zostali powołani policjanci z Zespołu ds. Nietletnich i Patologii Komendy Miejskiej Policji w Lublinie.

Komenda Miejska Policji W Lublinie pozyskała i rozpowszechniła w jednostkach podległych KMP w Lublinie, 5 informatorów/baz (w formie elektronicznej), zawierających dane teleadresowe istniejącej infrastruktury instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji

pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Przedmiotowe dane teleadresowe zostały umieszczone również na stronie internetowej KMP w Lublinie.

Policjanci Komendy Miejskiej Policji w Lublinie uczestniczyli w konferencjach, kampaniach oraz projektach organizowanych przez:

1. Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
Funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Lublinie włączyli się w propagowanie wśród społeczności lokalnej idei ogólnopolskiego konkursu „Policjant, który mi pomógł”. Głównym celem konkursu jest w szczególności promocja postaw i umiejętności policjantów wdrażających systemowe działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środowiskach lokalnych, osobiście zaangażowanych w pomoc osobom krzywdzonym.
2. Ministerstwo Sprawiedliwości.
Komenda Miejska Policji w Lublinie włączyła się w inicjatywę pn. „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłaniem” organizując w jednostkach podległych KMP w Lublinie, punkty informacyjne, w których zainteresowani mogli uzyskać informacje i pomoc. W ramach przedmiotowego przedsięwzięcia policjanci udzielili osobom zainteresowanym 23 porady prawne.
3. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie oraz Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie.
W ramach projektu „Dzięki pomocy – rodzina bez przemocy” realizowanego przez w/w podmioty w dniu 26 lutego 2020 roku, w siedzibie Sekcji ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lublinie, funkcjonariusz Zespołu ds. Nietłumionych i Patologii Wydziału Prewencji KMP w Lublinie, podczas spotkania grupy samopomocowej dla kobiet doświadczających przemocy, wygłosił prelekcję na temat: „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w ramach procedury „Niebieskie Karty”.
4. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Lublinie.
W dniu 19 lutego 2020 roku w Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego zorganizowała konferencję na temat: „Świadomie kochaj dziecko” podczas której funkcjonariusz Zespołu ds. Nietłumionych i Patologii KMP w Lublinie wygłosił wykład na temat „Rola i zadania Policji w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wobec dzieci”.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Wschód**

W okresie sprawozdawczym Sąd współpracował z następującymi instytucjami z obszaru przeciwdziałania przemocy:

- MOPR – wymiana informacji i doświadczeń w pracy z klientem pomocy społecznej oraz osobą nadzorowaną, podejmowanie wspólnych działań na rzecz osób doświadczających przemocy lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR – udział kuratorów posiedzeniach grup roboczych;
- Policja - współpraca z III i VI Komisariatem Policji w Lublinie, polegająca na przekazie informacji, podejmowaniu wspólnych interwencji;
- Placówki oświatowe - organizowanie przez kuratorów rodzinnych na terenie szkół spotkań z nauczycielami, uczniami i ich rodzicami, podczas których poruszane są tematy związane ze zjawiskiem przemocy domowej, podstawami prawa rodzinnego, głównie w części dotyczącej relacji rodzice dziecko, z uwzględnieniem praw i obowiązków oraz sytuacji, które powodują ingerencję sądu;
- Placówka Wielofunkcyjna „Pogodny Dom” w Lublinie;
- Dziecięce Pogotowie Rodzinne;
- Poradnia Psychoprofilaktyki i Terapii Rodzin w Lublinie;
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Ośrodek Leczenia Uzależnień SPZOZ w Lublinie;
- Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Lublinie;
- Dom Samotnej Matki przy ul. Bronowickiej w Lublinie;
- Organizacje pozarządowe.

➤ **Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie**

Na stronie internetowej Centrum widnieje wykaz instytucji i organizacji pozarządowych świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy.

W spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego aktywnie uczestniczyło dwóch przedstawicieli CIK, w tym Zastępca Dyrektora Centrum Interwencji Kryzysowej pełniący funkcję Przewodniczącego Zespołu.

➤ **Straż Miejska Miasta Lublin**

W ramach programów profilaktycznych Straży Miejskiej Miasta Lublin kontynuowano edukację uczniów szkół podstawowych z terenu Lublina. Działania wdrożono 1 października 2018 r. oraz prowadzono w 2020 r. Realizowano programy profilaktyczno-społeczne oraz przeprowadzono prelekcje edukacyjno-informacyjne dla dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa.

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2020 r. stałą obecnością strażników miejskich objętych było 8 szkół podstawowych, a od 1 września taką opieką objęto już 9 szkół podstawowych,

W spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczył przedstawiciel Straży Miejskiej.

➤ **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**

W ramach wymiany doświadczeń i współdziałania z instytucjami z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie o zasięgu ogólnopolskim współpracowano z innymi Specjalistycznymi Ośrodkami Wsparcia m.in. w Krakowie oraz w woj. lubelskim - SOW w Tyszowcach.

W pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie uczestniczył ks. dyrektor Ośrodka, w grupach roboczych uczestniczyła pedagog SOW.

W 2020 r. SOW podejmował współpracę z 23 organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. z: MOPR, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją, Prokuraturą, placówkami oświatowymi (szkoły, przedszkola, żłobki), służbą zdrowia, sądownictwem, ośrodkami pomocy społecznej w innych gminach, stowarzyszeniami, Kuratorium Oświaty, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Katolickim Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” w Lublinie, Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności BONA FIDES w Lublinie, Urzędem Miasta Lublin.

➤ **Prokuratura Okręgowa w Lublinie**

Prokurator Prokuratury Okręgowej systematycznie uczestniczyła w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie, jak również w realizowanym przez Starostę Lubelskiego „Powiatowym programie profilaktycznym w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinie zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2018 – 2021 ”.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie**

W ramach współdziałania z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie Sąd współpracował z Policją, Prokuraturą, placówkami oświatowymi, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Centrum Interwencji Kryzysowej, Stowarzyszeniem RYSA oraz organizacjami pozarządowymi.

➤ **Areszt Śledczy w Lublinie**

Areszt Śledczy w 2020 r. prowadził współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Przedstawiciel Aresztu brał udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie.

Analiza czynników sprzyjających oraz utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

W wyniku analizy danych sprawozdawczych z realizacji Programu w 2020 r. opracowano następujące wnioski dotyczące dalszego wykonywania zadań zawartych w Programie:

- kontynuacja działań profilaktycznych, w tym informacyjno – edukacyjnych dla mieszkańców Miasta Lublin;
- dalsza realizacja przez Komendę Miejską Policji, MOPR i CIK projektu „Przyjazne patrole”, celem zwiększenia poziomu bezpieczeństwa osób małoletnich;
- kontynuacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy fizycznej;
- dalsze upowszechnianie informacji o konkretnych miejscach, gdzie udzielana jest pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- prowadzenie działań antyprzemocowych w grupach ryzyka, tj. wśród osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób po odbyciu kary pozbawienia wolności;
- specjalistyczne szkolenia dla pracowników służb świadczących profesjonalną pomoc osobom dotkniętym przemocą, uwzględniające specyficzne potrzeby specjalistów;
- dalsza realizacja działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy stosowanej wobec seniorów;
- kontynuacja działań dotyczących profilaktyki przemocy w ramach programów wychowawczo – profilaktycznych w placówkach oświatowych;
- dalsze zwiększenie udziału przedstawicieli dzielnic Lublina w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- dalsze prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców;
- dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych dla poszczególnych służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- działania nakierowane na zwiększanie świadomości rodziców nt. negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci oraz stosowania przemocy w procesie wychowawczym;
- upowszechnianie wiedzy na temat problemu przemocy rodzinnej wśród osób dorosłych;
- weryfikacja stereotypów dotyczących przemocy domowej;
- systematyczne szkolenia pracowników służb pierwszego kontaktu - dostarczanie wiedzy na temat zjawiska i uczenie umiejętności diagnozowania przemocy;
- dalsze rozszerzanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej – dyżury członka Zespołu w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ich Rodzin oraz dla społeczności Kościoła polskokatolickiego pw. Wniebowzięcia NMP;
- propagowanie informacji na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środkach masowego przekazu;
- kontynuacja udziału członków Zespołu i przedstawicieli instytucji świadczących profesjonalną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w Akcji 16 dni Przeciw Przemocy ze Względu na Płeć oraz w Kampanii Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem;
- zabezpieczenie środków finansowych na działalność oraz obsługę administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego.